

Nr 91.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1933 kl. 5.30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lantbruksstyrelsen m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, respektive punkterna 2, 6, 32, 45 och 49, föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde varda förelagd riksdagen för budgetåret 1933/1934 beräkna följande anslag sålunda, lantbruksstyrelsen, ordinarie förslagsanslag 271,000 kronor, statskonsulenter och deras biträden, ordinarie förslagsanslag 49,800 kronor, inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, ordinarie förslagsanslag 8,000 kronor, stuteriväsendet, ordinarie förslagsanslag 800,000 kronor, samt förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, extra förslagsanslag 140,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 17 mars 1933 avläten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 234, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar i lantbruksstyrelsen skall från och med den 1 juli 1933 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 chef för stuteribyrån, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4 byråchefer	B 30
1 byrådirektör	B 28
2 förste byråingenjörer	B 26
1 byråinspektör för husdjursskötsel	B 24
1 byråinspektör för mejeriärenden	B 24
1 sekreterare	B 24
1 kassör och bokhållare	B 21
2 notarier	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7

Befattning.	Lönegrad.
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

Anm. 1. Befattningen såsom byråinspektör för husdjursskötsel tillsättes ej, så länge statskonsulent i boskapsskötsel finnes upptagen å övergångsstat.

Anm. 2. Befattningen såsom byråinspektör för mejeriärenden tillsättes ej, så länge statskonsulent i mejerihushållning finnes upptagen å övergångsstat.

dels besluta, med giltighet från och med den 1 juli 1933, sådan ändring av 5 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i 1 mom. första stycket av paragrafen bland där angivna chefsbefattningar uppföres generaldirektören i lantbruksstyrelsen med arvode av 19,000 kronor, att i sagda moments andra stycke införes befattningen såsom chef för stuteribyrån i lantbruksstyrelsen med arvode av 12,000 kronor, samt att i 2 mom. av paragrafen befattningen såsom chef för stuteriöverstyrelsen uteslutes;

dels besluta, att å övergångsstat för lantbruksstyrelsen skola från och med den 1 juli 1933 vara upptagna följande befattningar, nämligen

Befattning.	Lönegrad.
2 byrådirektörer	B 26
1 statskonsulent i boskapsskötsel	B 24
1 statskonsulent i svinskötsel	B 24
1 statskonsulent i får- och getskötsel	B 24
1 statskonsulent i mejerihushållning	B 24;

dels godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslagen till ordinarie avlöningsstat och till övergångsstat för lantbruksstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen, nu 225,000 kronor, med 100,300 kronor till 325,300 kronor;

dels till reseersättningar åt befattningshavare vid lantbruksstyrelsen anvisa för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor;

dels besluta, att det under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till statskonsulenter och deras biträden, 49,800 kronor, skall ur riksstaten utgå;

dels besluta, att det under samma huvudtitel upptagna ordinarie förslagsanslaget till inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, 8,000 kronor, skall ur riksstaten utgå;

dels till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor;

dels för budgetåret 1933/1934 uppföra ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet med oförändrat belopp av 800,000 kronor;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda organisationsändringar må erfordras.

I samband med denna proposition har jordbruksutskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

inom första kammaren

nr 305 av herr *Johan Bernhard Johansson m. fl.*,

nr 306 av *densamme m. fl.*,

nr 307 av herr *John Björck*,

nr 308 av herr *David Pettersson*,

nr 309 av herr *von Geijer* och

nr 310 av herr *Bengtsson m. fl.*, samt

inom andra kammaren

nr 474 av herr *Hagman m. fl.*,

nr 475 av herr *Jönsson i Boa m. fl.*,

nr 476 av herr *Liedberg m. fl.*,

nr 477 av herr *Wallén m. fl.*,

nr 478 av herrar *Strindlund* och *Andersson* i Rasjön,

nr 481 av herr *Magnusson* i Skövde och

nr 484 av herr *Osberg*.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet, i den mån därför ej nedan redogöres, hänvisa till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Vad i motionerna hemställts återgives i samband med utskottets yttrande i de delar, som motionerna avse. I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, tillåter sig utskottet att, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Lantbruksstyrelsens nuvarande organisation härrör i stort sett från år 1918. Enligt denna organisation består styrelsen av en generaldirektör och chef samt såsom ledamöter fyra byråchefer, vilka förestå var sin byrå, nämligen lantbruksbyrån, agrikulturtekniska byrån, fiskeribyran och administrativa byrån. Enligt den för styrelsen gällande instruktionen den 21 augusti 1925 (nr 391) med däri sedermera vidtagna ändringar (nr 363/1927 och 80/1932) ankomma på lantbruksstyrelsen följande allmänna förvaltningsuppgifter.

Lantbruksstyrelsen har att med uppmärksamhet följa lantbruket och dess binäringars samt fiskerinäringens tillstånd och utveckling såväl inom landet som ock, i den mån det är möjligt, i utlandet, samt att efter omständigheterna själv vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som styrelsen anser lämpliga för dessa näringars befrämjande. Styrelsens ämbetsbefattning omfattar även handläggning av tekniska och

administrativa ärenden angående sådana vattenavlednings-, avdiknings- och odlingsföretag för jordbrukets höjande eller frostländighetens minskande, för vilka understöd av statsmedel sökts eller beviljats. Enligt den ändring, som vidtagits uti instruktionen för styrelsen genom nyssnämnda kungörelse nr 80/1932 har styrelsen att till främjande av fisket vid en för ändamålet särskilt inrättad, till styrelsen direkt ansluten undersöknings- och försöksanstalt för sötvattensfisket ävensom i övrigt utföra praktiskt-vetenskapliga undersökningar och försök å fiskets område.

Lantbruksstyrelsen skall vidare tillhandagå offentliga myndigheter, menigheter och institutioner med av dessa äskade råd och upplysningar i frågor, som ligga inom området för styrelsens verksamhet, ävensom i övrigt, i den mån så lämpligen kan ske, till myndigheter och institutioner lämna meddelanden uti de under styrelsens verksamhet fallande spörsmål.

Enligt bestämmelse i instruktionen äger lantbruksstyrelsen icke taga befattning med frågor rörande hästaveln.

Under lantbruksstyrelsen lyda statens lantbruksingenjörer, extra lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater ävensom statskonsulenterna inom vissa grenar av lantbrukshållningen samt statens lokala fiskeradministration. Till efterrättelse för Sveriges lantbruksattachéer i utlandet äger styrelsen, enligt vad därom är särskilt stadgat, meddela föreskrifter angående utövändet av deras verksamhet. Under styrelsens överinseende stå jämväl statens centrala frökontrollanstalt samt statens maskin- och redskapsprovninganstalter. Styrelsen handhar överinseendet och kontrollen över statens och med statsmedel understödda lantbruksundervisningsanstalter med undantag för lantbrukshögskolan. Under styrelsens inseende stå därjämte de med statsmedel understödda kemiska stationerna och frökontrollanstalterna.

Uti instruktionen utsäges vidare, att lantbruksstyrelsen bör stå i oavbruten förbindelse med rikets hushållningssällskap samt att styrelsen äger från dem och deras förvaltningsutskott infordra erforderliga yttranden och upplysningar. Å andra sidan bör styrelsen meddela hushållningssällskapen kännedom om sådant, som kan vara av vikt för befrämjande av sällskapens ändamål, samt hos sällskapen göra framställningar och väcka förslag i ämnen, som beröra sällskapens verksamhet.

Rörande ärendenas fördelning i allmänhet å styrelsens särskilda byråer stadgas i instruktionen,

att å *lantbruksbyrån* skola handläggas ärenden, som röra lantbruket och dess binärningar och som icke tillhöra annan byrå, ävensom ärenden rörande inom dessa verksamhetsområden anställda tjänstemän,

att å *agrikulturtekniska byrån*, vilken består av två avdelningar, en teknisk och en kameral avdelning, skola handläggas ärenden rörande vattenavledningar och avdikningar, däri inbegripet täckdikning, samt odlingsföretag ävensom angående lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, därvid ärendena rörande vattenavlednings-, avdiknings- och odlingsföretag skola, i vad de avse granskning av arbetsplaner och kostnadsförslag och vad därmed äger samband, handläggas å den tekniska avdelningen inom byrån samt, i vad nämnda ärenden angå kontrakt och säkerhetsförbindelser, utbetalning av statsmedel, företags godkännande m. m., handläggas å den kamerala avdelningen inom byrån,

att å *fiskeribyran*, som likaledes består av två avdelningar, skola

handläggas ärenden, som röra fiskerinäringen samt statens lokala fiskeradministration, därvid ärenden rörande färskvattensfisket skola handläggas å den ena avdelningen samt ärenden rörande saltvattensfisket å den andra avdelningen,

att å *administrativa byrån* slutligen skola handläggas ärenden, som avse styrelsens medelsförvaltning samt styrelsens organisation och personal, dock att frågor om tekniskt biträdes tjänstgöring handläggas å den byrå, där biträdet tjänstgör.

Den närmare fördelningen av ärendena mellan byråerna ävensom mellan avdelningarna inom agrikulturtekniska byrån och fiskeribyran bestämmas av styrelsen i en särskild arbetsordning.

Jämlikt beslut vid 1925 års riksdag (IX H. T., p. 3; R. skr. nr 9 A, p. 3) samt kungl. brev den 15 maj 1925 är *antalet ordinarie befattningar* hos lantbruksstyrelsen bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör	A 3
4 byråchefer	B 30
1 byrådirektör å fiskeribyran	B 28
2 byrådirektörer å lantbruksbyrån	B 26
2 förste byråingenjörer	B 26
1 sekreterare	B 24
1 kassör och bokhållare	B 21
1 notarie	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
6 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
1 kontorsbiträde	B 4
1 skrivbiträde	B 2.

Den samtidigt för lantbruksstyrelsen godkända *staten* är av följande utseende:

avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 180,300
vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 5,000
avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ..	» 39,700

Summa förslagsanslag kronor 225,000.

Inom lantbruksstyrelsen finnes därjämte inrättad en särskild tuberkulosavdelning, vars personal avlönas från det under nionde huvudtiteln uppförda extra förslagsanslaget av 140,000 kronor till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen. Avdelningen förestås av en föredragande, varjämte å densamma äro anställda en konsulent, ett kvinnligt biträde samt en expeditionsvakt. Enligt kungl. brev den 3 juni 1932, avseende avdelningens verksamhet under budgetåret

1932/1933, skall föredraganden åtnjuta ett arvode av 6,588 kronor,¹ varjämte till avlöning åt konsulenten anvisats ett belopp av 7,440 kronor, till avlöning åt det kvinnliga biträdet ett belopp av högst 3,888 kronor samt till avlöning åt expeditionsvakten ett belopp av högst 2,832 kronor. I samma brev har tillika föreskrivits, att vad i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jämför nr 270/1925) för befattningshavare i statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, med därtill hörande tillämpnings- och tilläggsbestämmelser samt i gällande allmänt resereglemente finnes stadgat beträffande befattningshavare, såvitt angår föredraganden, i lönegraden B 29 och, såvitt angår konsulenten, i lönegraden B 24, skall i tillämpliga delar gälla i fråga om dessa befattningshavare.

Inom lantbruksstyrelsen tjänstgöra — förutom hos styrelsen anställd ordinarie och icke-ordinarie personal — därjämte, i den mån de icke äro upptagna av tjänsteförrättningar ute i landet, statskonsulenterna inom vissa grenar av lanthushållningen. Dessa, som till antalet äro fyra, nämligen en i boskapsskötsel, en i svinskötsel, en i får- och getskötsel samt en i mejerihushållning, äro för sin tjänstgöring hos styrelsen tilldelade lantbruksbyrån. Att handlägga visst ärende eller viss grupp av ärenden å denna byrå må förordnas inspektör över lantmänna- och lanthushållsskolor. I den mån vederbörande inkallas till tjänstgöring hos styrelsen, tjänstgöra å agrikulturtekniska byrån lantbruksstipendiater samt å fiskeribyran fiskeristipendiater.

I fråga om befattningshavarnas åligganden och ärendenas handläggning inom lantbruksstyrelsen inhämtas av instruktionen i huvudsak följande.

Generaldirektören äger ensam beslutanderätt i alla ärenden, i vilkas prövning han deltagar. Undantag från denna regel göres endast beträffande ärenden, som röra ådömande av ansvar å befattningshavare för fel eller försummelse i tjänsten. Avgörandet av ärenden av sistnämnda art sker genom omröstning mellan de i beslutet deltagande.

Vissa viktigare ärenden skola av generaldirektören avgöras i närvaro av den ledamot, till vilkens ämbetsbefattning ärendet hör, och minst en annan ledamot. I övrigt avgöras sådana ärenden, i vilkas prövning generaldirektören deltagar, i närvaro endast av sådan ledamot, vars ämbetsbefattning ärendet tillhör eller eljest angår.

I ärenden av beskaffenhet, att de icke skäligen böra i varje fall underställas lantbruksstyrelsens prövning, må vederbörande byråchefer, var och en inom sitt verksamhetsområde, fatta beslut. I särskilda fall må ock sådant ärende kunna överlämnas till underordnad tjänsteman för vederbörlig åtgärd. Närmare bestämmelser om de ärenden, vilka må behandlas i nu nämnd ordning, meddelas, där föreskrift därom icke annor-

¹ Arvodet är bestämt till detta belopp med hänsyn till att den nuvarande tjänsteinnehavaren tillika åtnjuter pension såsom regementsveterinär. Hans sammanlagda löneförhöjningar motsvara avlöning enligt lönegraden B 29.

ledes är given, i styrelsens arbetsordning eller i särskilda tjänsteföreskrifter eller ock av generaldirektören.

Ärende, som icke är av beskaffenhet, att det enligt vad nyss sagts avgöres av vederbörande byråchef eller underordnad tjänsteman, skall föredragas inför generaldirektören, innan det av honom avgöres. Denna föredragning åvilar i första hand byråcheferna. Även vissa andra befattningshavare hava fått sig föredragningsskyldighet ålagd. Å lantbruksbyrån är sålunda en utav byrådirektörerna föredragande för ärenden rörande trädgårdsskötseln. Ärenden, som tillhöra agrikulturtekniska byråns kamerala avdelning, föredragas av förste byråingenjören på avdelningen, där ej byråchefen finner sig böra själv föredraga visst ärende eller viss ärendegrupp. Å fiskeribyran är byråchefen föredragande å den ena utav byråns båda avdelningar, byrådirektören å den andra.

I detta sammanhang är vidare att märka, att uttrycklig föreskrift i instruktionen bemyndigar generaldirektören att, då så finnes lämpligt och bestämmelser därom icke äro meddelade i arbetsordningen eller eljest, förordna annan styrelsens tjänsteman, statskonsulent eller inspektör över lantmanna- och lanthushållsskolor att i byråchefs ställe och efter omständigheterna under dennes inseende handlägga visst ärende eller viss grupp av ärenden. Sålunda förordnad tjänsteman inträder för dessa ärenden såsom ledamot i styrelsen och har jämväl i övrigt med avseende å dessa ärenden samma åligganden och ansvar som byråchef. Föredragning av sålunda särskilt förordnad tjänsteman bör dock alltid ske i närvaro av vederbörande byråchef, där icke denne för särskilt fall erhållit befrielse därifrån eller eljest har vederbörligt förfall. Med stöd av nu berörda stadgande har viss föredragningsskyldighet ålagts statskonsulenten i mejerihushållning.

Då generaldirektören åtnjuter semester eller befinner sig på tjänstresa eller eljest är förhindrad att sköta sitt ämbete, utan att vikarie för honom är förordnad, skola ärendena, där ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, avgöras av styrelsens ledamöter samfällt. I generaldirektörens frånvaro må emellertid ej beslut fattas i, bland annat, ärende, som är av större ekonomisk betydelse, och ej heller åtgärder vidtagas, som rubba eller förändra av styrelsen givna föreskrifter eller förut i styrelsens ämbetsutövning följda grunder.

Behovet av omorganisation.

Kungl. Maj:ts förevarande proposition ansluter sig i huvudsak till ett av jordbruksutredningen i betänkande den 15 oktober 1932 framlagt förslag till omorganisation av lantbruksstyrelsen.

Jordbruksutredningen har vid uppgörande av sitt förslag till omorganisation av nämnda styrelse närmast letts av följande huvudsynpunkter:

- 1) den sedan 1920 avsevärt ökade arbetsbelastningen inom lantbruksstyrelsen påkallade i och för sig en förstärkning av styrelsens arbetskrafter;
- 2) tillgodoseende i önskvärd omfattning av kraven på en effektiv ledning av den lägre lantbruksundervisningen och en initiativrik verksamhet på dess utveckling;

3) behovet av att inom lantbruksstyrelsen kunna ägna ökad uppmärksamhet åt jordbrukets ekonomiska problem;

4) önskvärdheten av att till lantbruksstyrelsen förlägga den centrala ledningen av landets hästavel och

5) önskvärdheten av att från lantbruksstyrelsen till medicinalstyrelsen överflytta handläggningen av ärenden rörande bekämpande av nötkreaturstuberkulosen hos nötkreaturen.

I anslutning till dessa synpunkter innefattar jordbruksutredningens betänkande förslag om

1) förstärkning av lantbruksstyrelsens arbetskrafter, närmast genom en uppdelning på tre byråer av de ärenden, som handläggas å den nuvarande lantbruksbyrån, i samband varmed ifrågasättes indragning av den byrådirektörsbefattning, med vilken icke är förenad föredragnings-skyldighet beträffande trädgårdsärenden, och en avveckling av den nuvarande statskonsulentinstitutionen ävensom ett inordnande i styrelsen av inspektionen över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna;

2) överflyttande till lantbruksstyrelsen av hästväsendets centrala ledning;

3) överflyttande från lantbruksstyrelsen till medicinalstyrelsen av ärenden rörande bekämpande av nötkreaturstuberkulosen.

Departementschefen har givit sin anslutning åt de ledande principer, som för jordbruksutredningen varit bestämmande vid upprättande av dess förslag till omorganisation av lantbruksstyrelsen. Kungl. Maj:ts förslag skiljer sig från utredningens förslag huvudsakligen allenast däri att Kungl. Maj:ts förslag innefattar indragning av den byrådirektörsbefattning inom lantbruksstyrelsen, med vilken närmast är förenad föredragnings-skyldighet beträffande trädgårdsärenden, samt den nuvarande lantbruksbyråns uppdelning på allenast två byråer.

I *motionen I: 309* yrkas avslag å förevarande proposition i dess helhet, dels under erinran att lantbruksstyrelsens nuvarande organisation genomförts så sent som 1920, dels ock med åberopande närmast att tvekan kunde råda huruvida icke förefintliga olägenheter med avseende å den nuvarande organisationen skulle kunna nås utan så djupt ingripande förändringar, som Kungl. Maj:ts förslag enligt motionärens mening innebure.

Utskottet.

Även om utskottet icke i allo kan ansluta sig till det i förevarande proposition framlagda organisationsförslaget, är utskottet i varje fall av den uppfattningen, att den mycket betydande ökning i lantbruksstyrelsens och särskilt dess lantbruksbyrås arbetsbörda, som ägt rum, sedan lantbruksstyrelsens nuvarande organisation genomfördes, påkallar förändringar i vissa avseenden. Utskottet anser sig därför icke kunna biträda motionen I: 309 om ett helt avvisande av propositionen.

Innan utskottet går att till behandling upptaga de i propositionen innefattade olika huvudspörsmålen, vill utskottet framhålla, att de nuvarande förhållandena beträffande lantbruksstyrelsens uppgifter och sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen givit utskottet anledning till den allmänna reflexionen, att till befordrande av arbetet inom styrelsen i första hand vissa förenklingar borde kunna genomföras.

Utskottet tager härutinnan först med tillfredsställelse fasta på departementschefens i ärendet gjorda uttalande, att väckt fråga om decentralisering från lantbruksstyrelsen av vissa förvaltningsuppgifter synts honom vara förtjänt av beaktande. Vidare vill det förefalla utskottet som skulle föredragning av vissa ärenden i betydligt större utsträckning än hittills varit fallet kunna efter förslag av vederbörande byråchef uppdragas åt härför lämpliga befattningshavare i icke byråchefers ställning. Utskottet ansluter sig ock till vad departementschefen anfört därom, att till avlastning av verkschefens arbetsbörda ökad möjlighet bör beredas till att åt vederbörande byråchefer delegera beslutanderätten i vissa mindre viktiga frågor. I den mån de av utskottet tillstyrkta åtgärderna betinga ändringar i lantbruksstyrelsens instruktion, förutsätter utskottet, att dessa bliva genomförda.

Utskottet behandlar propositionen under följande huvudavdelningar, nämligen 1) *hästavelns centrala ledning*, 2) *den centrala ledningen av ärenden angående nötkreaturstuberkulos m. m.*, 3) *trädgårdsskötselns representation inom lantbruksstyrelsen*, 4) *statskonsulenterna å lanthus-hållningens område*, 5) *lantbruksstyrelsens organisation*, 6) *Avdelningen för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur*, 7) *stuteriärendet* samt 8) *kostnadsberäkningar och statförslag*.

Hästavelns centrala ledning.

Ärendena rörande hästaveln äro för närvarande förlagda till ett för ändamålet särskilt inrättat ämbetsverk, stuteriöverstyrelsen. Sin nuvarande organisation erhöll detta ämbetsverk genom beslut vid 1920 års riksdag. Enligt denna organisation består överstyrelsen av en chef samt en byrådirektör med ledamots ställning. Vid behandling av vissa frågor förstärkes överstyrelsen med två fullmäktige eller, vid förfall för någon av dessa, av en fullmäktig och fullmäktiges suppleant. Enligt den för överstyrelsen gällande instruktionen av den 12 november 1923 (nr 399) med däri sedermera vidtagna ändringar (nr 281/1925) åligger det överstyrelsen:

att med uppmärksamhet följa hästavelns tillstånd och utveckling inom landet och att efter omständigheterna själv vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som styrelsen anser lämpliga för hästavelns befrämjande, på det att såväl lantförsvarets och näringarnas som ock enskildas behov av lämpliga hästar må bliva behörigen tillgodosett. Styrelsen bör jämväl ägna uppmärksamhet åt vad som på hästavelns om-

råde tilldrager sig i främmande länder, för att där vunnen erfarenhet må kunna komma den svenska hästaveln till godo. För befordrande av den stuteriöverstyrelsen sålunda förelagda uppgiften ävensom för upp-
rätthållande av sambandet med länens hushållningssällskap samt med den hästuppfödande och hästförbrukande allmänheten bör styrelsen, när den finner sådant vara av behovet påkallat, dels från hushållningssällskapen eller deras förvaltningsutskott och från remonteringsstyrelsen infordra yttranden och upplysningar samt meddela hushållningssällskapen och remonteringsstyrelsen kännedom om sådant, som kan vara av vikt för främjande av deras ändamål, ävensom hos hushållningssällskapen och remonteringsstyrelsen göra framställningar och väcka förslag i ämnen, som beröra deras verksamhet, dels ock till gemensam överläggning med sig sammankalla ordförandena i hästpremieringsnämnderna och chefen för remonteringsstyrelsen,¹ dock ej mer än en gång varje kalenderår.

Under stuteriöverstyrelsen höra Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå.

Samtliga utgifter för stuteriväsendet bestridas från och med budgetåret 1930/1931 av de medel, som inflyta till statsverket enligt kungörelsen den 4 maj 1923 (nr 87) angående anordnande av vadhållning medelst s. k. totalisator (totalisatormedel). Dessa medel uppsamlas över förslagsanslaget till stuteriväsendet i en fond, benämnd stuteriväsendets fond, från vilken utgifterna i fråga bestridas.

Med tillämpning från och med budgetåret 1931/1932 av den principen, att förslagsanslaget till stuteriväsendet bör upptagas med samma belopp som det, vartill totalisatormedlen beräknas komma att under budgetåret inflyta, har, såsom redan är nämnt, Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående omorganisation av lantbruksstyrelsen, för budgetåret beräkna ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet till 800,000 kronor.

Enligt beslut vid 1925 års riksdag (IX H. T. p. 37; R. skr. nr 9 A p. 36) samt kungl. brev den 15 maj 1925 är antalet ordinarie befattningar hos stuteriöverstyrelsen bestämt sålunda:

	Lönegrad.
1 chef, arvode enligt 5 § i avlösningsreglementet	—
1 byrådirektör och ledamot	B 26
1 notarie	B 21
1 kontorsbiträde	B 4.

Arvode till chefen för stuteriöverstyrelsen utgår med ett årligt belopp av 8,000 kronor.

Den för överstyrelsen gällande staten har jämlikt kungl. brev den 27 juni 1930 följande utseende:

¹ Remonteringsstyrelsen indrogs från och med år 1928. Sedan dess är ledningen av remonteringsväsendet uppdragen åt inspektören för kavalleriet med biträde av en remonteringsnämnd.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor	27,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	»	500
Arvoden å 1,200 kronor till två fullmäktige	»	2,400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ..	»	4,000
Expenser	»	3,000
Dyrtidstillägg, förslagsanslag	»	4,500

Summa förslagsanslag kronor 42,100.

Jordbruksutredningen, som i samband med stuteriärendenas överflyttande till lantbruksstyrelsen föreslår inrättande därstädes av en särskild byrå (stuteribyrån), har till närmare utveckling av sina synpunkter på förevarande fråga anfört bland annat följande.

Den utan jämförelse största uppgiften för hästaveln i vårt land vore att tillgodose jordbruket och i samband därmed även skogsbruket med erforderlig dragkraft. I Sverige torde jordens uppdelning i till huvudsaklig del jämförelsevis små driftsenheter ävensom de rådande produktionsbetingelserna i övrigt medföra, att möjligheterna att utbyta hästen som dragkraft mot traktordrift vore mycket begränsade. Man syntes därför hava att räkna med, att hästaveln även framgent komme att spela en stor roll för vårt jordbruk.

Med avseende på administrationen av de statliga åtgärderna till hästavelns främjande följde av vad sålunda anförts, att enligt utredningens mening jordbruksnäringens behov särskilt måste beaktas. Detta syntes emellertid bäst kunna ske, när hästaveln icke betraktades såsom en isolerad produktionsgren utan behandlades i sitt rätta sammanhang, d. v. s. såsom ett av de många driftsproblem, som betingade jordbrukets räntabilitet. Detta innebure i sin tur, att de statliga åtgärderna på hästavelns område lämpligen borde ledas av samma organ, som övervakade verkställandet av flertalet andra statliga åtgärder till jordbrukets främjande.

Ur allmän synpunkt syntes såsom regel böra gälla, att de åtgärder av olika slag, som från statsmakternas sida vidtoges till jordbrukets främjande, borde så avvägas, att statens utgifter för olika ändamål stode i rimlig proportion till åtgärdernas betydelse för jordbruket och folkushållningen i dess helhet. Ur denna synpunkt kunde utredningen icke finna motiverat, att hästavelns ledning i fortsättningen förbleve organiserad såsom ett självständigt ämbetsverk, under det att exempelvis den ekonomiskt vida betydelsefullare nötkreatursaveln administrativt inginge såsom mindre del av ett annat ämbetsverk.

Arméns intresse i förevarande avseende syntes icke vara av den beskaffenhet, att detsamma påkallade hästavelsärendenas förläggning till ett för deras förvaltning särskilt inrättat verk. Vad hingstdepåerna beträffade, syntes det icke finnas berättigad anledning antaga, att icke ledningen av dessa depåer skulle, därest hästavelsärendena överflyttades till lantbruksstyrelsen, på ett fullt nöjaktigt sätt kunna handhas av sagda styrelse. Givetvis borde därvid erforderligt samarbete äga rum mellan lantbruksstyrelsen och ledningen för försvarets rekonteringsväsende. Utredningen ville i detta sammanhang erinra, att i och med tillkomsten år 1925 av nu gällande försvarsorganisation den militära hästhållningen i hög grad inskränkts. Antalet stambästar, som

enligt därförut tillämpade härordning beräknades till 11,132, bestämdes därvid till allenast 4,460. Samtidigt minskades det årligen erforderliga remontantalet från 1,051 till endast 402. Denna starka minskning i den militära hästhållningen vore givetvis ägnad att förringa betydelsen av förut berörda invändning mot stuteriärendenas inflyttande i lantbruksstyrelsen.

Därest emellertid arméintresset icke skulle anses med den nu föreslagna organisationen tillräckligt tillgodosett, syntes detta, såsom statskontoret framhållit, kunna avhjälpas genom att en representant för sagda intresse beredd tillfälle att deltaga vid handläggningen inom lantbruksstyrelsen av vissa viktiga stuteriärenden.

Vidkommande den ökning i chefens för lantbruksstyrelsen arbetsuppgifter, som kunde bliva en följd av stuteriärendenas överflyttning dit, har jordbruksutredningen framhållit bland annat, att dels i vissa fall de utav utredningen föreslagna förändringarna i fråga om lantbruksstyrelsens arbetsuppgifter vore ägnade att bereda lättnad för verkschefen, dels ock att den vidgade organisation av verket, som av utredningen föresloges, i sig vore ägnad att verka i samma riktning.

Beträffande vissa befarade svårigheter att erhålla en för chefsskapet för stuteribyrån kvalificerad person har det icke synts utredningen föreliggande anledning antaga, att det skulle vara förenat med större svårigheter att erhålla lämplig och kvalificerad kraft i fråga om denna post, än när det gällde åtskilliga andra poster i jämförbar ställning inom statsförvaltningen.

Lantbrukstyrelsen har ansett att ärendena angående hästaveln på grund av sin natur närmast syntes höra hemma i lantbruksstyrelsen. Den kallblodiga aveln utgjorde en viktig förutsättning för och ett led i själva jordbruksdriften och varmbloodsaveln vore att betrakta såsom en binäring till jordbruket. Hästavelns existens och utveckling vore direkt beroende av lantmannens intresse härför. De metoder, som komme till användning inom hästaveln, vore i stort sett desamma som inom husdjursaveln i övrigt. Det kunde vid angivna förhållanden synas naturligt, att ärendena angående hästaveln i administrativt hänseende sammanfördes med lantbruksförvaltningen i övrigt. Orsaken till att så ej redan skett torde huvudsakligen vara att söka i stuteriärendets uppgift att säkerställa arméns behov av lämpliga hästar. Denna synpunkt syntes dock numera knappast böra tillmätas avgörande betydelse vid denna frågas bedömande, enär härigenom bland annat jordbruksnäringens intressen för åstadkommande av ett speciellt för jordbruket lämpligt hästmateriel kunde tänkas löpa fara att icke bliva beaktade i sådan grad, som dessa intressens utomordentliga vikt otvivelaktigt påkallade.

Lantbruksstyrelsen har emellertid avstyrkt förslaget om hästväsendets överflyttning till styrelsen så gott som uteslutande med hänsyn till de svårigheter, vilka styrelsen befarade skola medfölja ett inflyttande av hästaveln inom styrelsens direkta förvaltningsområde genom därav föranledd ökning uti styrelsens, särskilt verkschefens, redan mycket stora arbetsböda. De nya arbetsuppgifter, som genom stuteriärendenas överflyttande till lantbruksstyrelsen skulle påläggas styrelsens chef, representerade ett arbetskvantum, som mångdubbelt uppvägs den arbetslätt-

nad som skulle åstadkommas genom den föreslagna överflyttningen till medicinalstyrelsen av ärenden rörande nötkreaturstuberkulosens bekämpande.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden och då det vidare syntes vara ofrånkomligt, att den av utredningen föreslagna utbyggnaden av särskilt lantbruksbyråns nuvarande förvaltningsuppgifter i och för sig automatiskt måste medföra en ökning, bland annat uti arbetsuppgifterna för styrelsens chef, framstode det för styrelsen såsom ett olösbart problem, huru det likväl skulle bli möjligt för verkets chef att efter omorganisationens genomförande kunna, såsom utredningen ansåge önskvärt, i ökad omfattning upprätthålla personlig kontakt med jordbruksnäringen och dess utövare i skilda delar av landet.

Den väntade besparingen, som i varje fall säkerligen bleve mindre, än vad jordbruksutredningen räknat med och som styrelsen uppskattade till 6,000 å 9,000 kronor per år, beroende på den löneställning man ville i fortsättningen giva stuteriöverstyrelsens chef, syntes styrelsen vara alltför obetydlig, för att densamma rimligen borde få något större inflytande på denna viktiga organisationsfråga.

Vidare skulle enligt styrelsens mening svårigheter möta att finna en person som fullt ut besutte de för uppdraget erforderliga såväl hippologiska som administrativa kvalifikationerna och som ville åtaga sig att vara byråchef för en eventuell stuteribyrå i lantbruksstyrelsen.

Även *stuteriöverstyrelsen* har motsatt sig jordbruksutredningens förslag i förevarande avseende. Styrelsens skäl härför hänföra sig huvudsakligen till följande förhållanden.

Ur synpunkten av hästavelns omfattning och betydelse inom vårt land hade icke sådana förändringar ägt rum, att någon begränsning av statens omvårdande verksamhet i detta avseende vore påkallad eller berättigad. Stuteriöverstyrelsen ville sålunda påstå, att någon anledning att indraga detta ämbetsverk på grund av otillräckliga arbetsuppgifter för detsamma icke förefunnnes.

Styrelsen ville hävda, att det personalbehov, som för närvarande gjorde sig gällande inom stuteriöverstyrelsen, måste tillgodoses, huru än organisationens yttre former anordnades.

Såsom särskilda skäl mot den ifrågasatta överflyttningen framhöll stuteriöverstyrelsen, bland annat, att det vore lättare att vid inträffande ledighet återbesätta chefsbefattningen i stuteriöverstyrelsen än att finna en person i auktoritativ ställning inom hästuppfödande och hästsakkunniga kretsar, vilken ville åtaga sig byråchefsskap å en eventuell stuteribyrå inom lantbruksstyrelsen med skyldighet att deltaga i de löpande administrativa ärendenas beredning och föredragning. På denna punkt framträdde ock enligt styrelsens mening en av de mest anmärkningsvärda svagheter i besparingssakkunnigas förslag, nämligen att landets hästväsen därigenom skulle förlora en i självständig ställning och enbart inom detta område med auktoritet och beslutanderätt verkande målsman.

Chefen för lantbruksstyrelsen skulle svärligen kunna medhinna att vid sidan av sina många andra maktpåliggande göromål ägna stuteriärendena samma ingående uppmärksamhet som chefen för stuteriöverstyrelsen med sina mera begränsade uppgifter, och lantbruksstyrelsens chef måste alltså i synnerlig hög grad lita på stuteribyråchefens sakkunskap, organisationsförmåga och personliga kapacitet i allmänhet.

De rena fackärendena, som skulle komma att tillhöra stuteribyrån, skulle icke kunna på ett tillfredsställande sätt handhavas av byråchefen, så framt han icke finge tillfälle att i viktigare frågor rådgöra med fullmäktige eller andra motsvarande representanter för speciell hippologisk sakkunskap på olika områden.

Chefen för remonteringsväsendet har förklarat sig icke vilja motsätta sig stuteriöverstyrelsens ersättande med en i lantbruksstyrelsen ingående stuteribyrå, under villkor att chefen för remonteringsväsendet eller hans ställföreträdare, ordföranden i remonteringsnämnden, finge deltaga i handläggandet av ärenden, som beröra den ädla hästaveln, samt att denne chef finge tillfälle att yttra sig vid tillsättandet av befattningen såsom chef för stuteribyrån.

Generalstabschefen har hemställt om medverkan därtill, att de militära intressena bleve, på sätt chefen för remonteringsväsendet i yttrande över jordbruksutredningens förslag ifrågasatt, tillgodosedda vid utformande av eventuellt förslag i ämnet ävensom vid frågans fortsatta behandling. En militär representant å en blivande stuteribyrå borde emellertid även deltaga i behandling av frågor rörande den kallblodiga hästaveln. *Arméförvaltningens intendentsdepartement* har förklarat sig finna det välbetänkt, om föreskrift meddelades därom, att den militära representanten i lantbruksstyrelsen ägde deltaga i behandlingen av frågor avseende ej endast den varmblodiga utan även den kallblodiga hästaveln.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

»Frågan huruvida den centrala ledningen av landets hästväsende bör utövas av en för ändamålet inrättad särskild styrelse eller inordnas under lantbruksstyrelsen har tidigare vid olika tillfällen varit föremål för statsmakternas övervägande. Att härvid hästavelsärendena ansetts böra ombesörjas genom ett fristående ämbetsverk torde hava sin grund däri, att vid organisationsfrågans bedömande de militära synpunkterna på hästaveln fått bliva utslagsgivande. Betydelsen ur försvarssynpunkt att inom landet äga tillgång till ett för arméns behov passande hästmateriäl såväl under fredstid som även under krigstillstånd torde hava utgjort den huvudsakliga anledningen till att hästaveln erhållit sitt eget speciella organ inom den centrala statsförvaltningen.

Såsom både 1926 års besparingssakkunniga och jordbruksutredningen framhållit, lär man emellertid vid bedömande av frågan om hästavelns centrala ledning icke kunna bortse från det förhållandet, att det militära intresset genom 1925 års omorganisation av försvarsväsendet till icke oväsentlig del förlorat i betydelse. Hästavelsarbetet är numera i högre grad än förut inriktat på frambringande av det för fyllande av jordbrukets eget behov av dragare erforderliga hästmaterialet och framstår härigenom än tydligare såsom ett jordbruksnäringens eget intresse. Man torde hava berättigad anledning antaga, att den jordbruksbetonade avelsriktningen inom hästväsendet skall bliva den mest framträdande och

betydelsefulla även i framtiden, huru hästavelns centrala administration än bliver ordnad. Men även för armén lär det hästmateriel, som frambringas för jordbruksändamål, icke sakna betydelse. Vid inträffande ofred torde armén icke kunna undvara den reservtillgång på hästar, som förefinnes inom jordbruket och där finner sin användning.

Hästavelns förkovran och förbättring är sålunda ett spörsmål bland de många, som betinga en framgångsrik jordbruksdrift, och bör därför betraktas och bedömas främst ur denna synpunkt. En viktig uppgift för den centrala statsmyndigheten bör vara att söka alltmera intressera den jordbrukande befolkningen för hästavelsfrågorna och främja planmässighet och kontinuitet i hästavelsarbetet ute i landet; en ständig samverkan på området måste med andra ord äga rum mellan centraladministrationen och det praktiska jordbrukets utövare. Men förutsättningen för att så skall kunna ske är, att den centrala myndighet, som skall handhava hästavelsärendena och leda utvecklingen på hästavelns område, äger en noggrann inblick i och en tillförlitlig kännedom om förhållandena på jordbruksnäringens skilda områden. Det måste förutsättas, att denna kännedom bäst är tillfinnandes hos den myndighet, som har att taga befattning med jordbruksärendena i allmänhet och bevaka och främja jordbrukets övriga intressen, d. v. s. lantbruksstyrelsen. Allmänt sett synas mig därför grundbetingelserna för en god omvårdnad om landets hästavel närmast anvisa en organisation av förvaltningsuppgifterna på området, som nära anknytes till eller inordnas under lantbruksstyrelsen.

Gäller det nu sagda närmast den kallblodiga hästaveln, synas mig samma synpunkter göra sig gällande även när fråga är om den varmblodiga hästavelns främjande. Alltjämt är armén för tillgodoseende av sitt behov av tjänstehästar huvudsakligen hänvisad till enskilda hästuppfödare inom det praktiska jordbruket, för vilka remontuppfödningen är en inkomstkälla. Produktionen av det för armén erforderliga varmblodiga hästmaterialet är sålunda till sin natur en binäring till jordbruket och bör såsom sådan ses i sitt allmänna sammanhang med övriga lantbruks-ekonomiska frågor.

För min del kan jag ej finna, att hästaveln för sin utveckling med nödvändighet kräver en egen centralmyndighet och därigenom i administrativt hänseende lösryckes ur sitt samband med den övriga husdjursaveln. Jag underskattar ingalunda betydelsen av det arbete, som inom den nuvarande stuteriöverstyrelsen hittills utförts till hästavelns fromma. Men det synes mig, att en koncentrerings av husdjursärendena till lantbruksstyrelsen skulle under numera inträdda förhållanden innebära vissa fördelar i betraktande av den allmänna överblick över jordbrukets näringsförhållanden, som denna styrelse i så rikt mått har tillfälle att förvärva, och den allmänna erfarenhet rörande husdjursskötselns betingelser i allmänhet, varöfver den förfogar. Därest inom lantbruksstyrelsen inrättas

en särskild byrå för stuteriärenden och chefsposten å denna byrå besättes med en på det speciellt hippologiska området erfaren och prövad arbetskraft, finnes all anledning antaga, att hästavelsärendena skola inom nämnda styrelse bliva handlagda på ett sätt, som till fullo motsvarar tidsenliga krav.

Det har från såväl lantbruksstyrelsens som stuteriöverstyrelsens sida framförts vissa erinringar mot ett överflyttande till lantbruksstyrelsen av hästavelsärendena. Sålunda har anförts, att det skulle möta större svårigheter att för byråchefsposten å en blivande stuteribyrå inom lantbruksstyrelsen förvärva en framstående hippolog än om fråga vore att besätta chefsposten i stuteriöverstyrelsen. Jag torde härtill allenast få erinra, att med byråchefstjänst inom statsförvaltningen är förenad icke oväsentligt större löneförmåner än som för närvarande utgår till stuteriöverstyrelsens chef. För övrigt torde erfarenheten från andra statsförvaltningsområden icke giva belägg för att ej denna rekryteringsfråga skulle låta sig nöjaktigt ordna.

Det har vidare av stuteriöverstyrelsen framhållits, att en fackman på chefsposten å en stuteribyrå inom lantbruksstyrelsen icke skulle äga den självständiga ställning och den sammanhållande ledning av vårt lands hästväsende, som stuteriöverstyrelsens chef nu äger. Jag kan för min del icke tillmäta denna anmärkning någon avgörande betydelse. Det finnes enligt min mening icke anledning betvivla, att den, som befunnits skickad att vara chef för lantbruksstyrelsen, skulle med en framstående fackman vid sin sida vara i stånd att fullt bedöma även de speciella frågor, som röra hästaveln. Huru skicklig fackmannen än må vara såsom hippolog, är det dock därmed icke sagt, att han för förvaltningen av hästavelsärendena äger lika stora förutsättningar i administrativt hänseende som den, vilken såsom chef för lantbruksstyrelsen äger tillgång till alla de upplysningar och insikter på jordbrukets område, som erfordras för ett rätt bedömande av hästaveln såsom en gren av lant-hushållningen. Ej heller synes mig någon fara föreligga för att efter ett överflyttande till lantbruksstyrelsen av hästavelsärendena hänsynen till styrelsens förvaltningsuppgifter i fråga om hästväsendet skulle bliva avgörande vid besättande av generaldirektörsbefattningen. Jag förut-sätter nämligen, att till erhållande av befattningen såsom chef för detta ämbetsverk även framgent icke kan ifrågakomma annan än den, som är i besittning av en ingående sakkunskap på jordbruksnäringens skilda områden.

Däremot kan givetvis med visst fog den invändningen göras mot den ifrågasatta organisationsförändringen, att de militära synpunkterna på hästaveln, även om dessa numera icke kunna sägas äga samma tyngd som förut, kunna löpa fara att alltför mycket undanträngas av det rena jordbruksintresset. Emellertid lär den farhåga kunna undanröjas ge-

nom att, på sätt vissa av mig i det föregående omförmälda civila och militära myndigheter ifrågasatt, chefen för remonteringsväsendet eller, vid förfall för denne, hans ställföreträdare genom instruktionsbestämmelser tillförsäkras rätt att närvara vid handläggning inom lantbruksstyrelsen av viktigare hästavelsärenden, berörande såväl den varmblodiga som den kallblodiga hästaveln. Även jag vill alltså förordna en sådan anordning. Den militära representanten bör äga att inom lantbruksstyrelsen göra sin mening gällande i de ärenden, i vilkas behandling han deltagit, men däremot icke deltaga i besluten; dock bör han vid skiljaktig mening i visst ärende vara oförhindrad att få denna sin mening antecknad till protokollet. Genom en sådan anordning torde det militära intresset få anses bliva på ett tillfredsställande sätt tillgodosett vid hästavelsärendenas handläggning inom lantbruksstyrelsen.

En annan av lantbruksstyrelsen och stuteriöverstyrelsen framförd erinran mot den föreslagna organisationsreformen är, att genom överflyttande till lantbruksstyrelsen av hästärendena denna styrelses chef skulle få sin arbetsbörda så ökad, att tid och tillfälle svårligen skulle bliva honom övrig för att kunna ägna hästavelsärendena tillbörlig uppmärksamhet. Även om denna invändning mot reformen icke kan fränkännas ett visst berättigande, torde den dock icke böra tillmätas avgörande betydelse. Det må framhållas, att ett genomförande av mitt organisationsförslag skulle tillföra lantbruksstyrelsen sådan förstärkning av arbetskrafterna, att även chefens arbetsbörda härigenom skulle i någon mån kunna lättas. Jämväl ifrågasätter jag sådan ändring i instruktionen för styrelsen, att ökade möjligheter beredas verkschefen att till byråcheferna delegera beslutanderätten i vissa mindre viktiga ärenden.

Genom stuteriöverstyrelsens indragning och inordnandet av hästväsendets centrala ledning under lantbruksstyrelsen skulle en högst väsentlig förenkling i den statliga administrationen på detta område inträda. Jag finner en sådan förenkling särskilt under nuvarande förhållanden vara av behovet påkallad. Såsom allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit, medför bibehållandet av en särskild styrelse för detta förvaltningsområde helt naturligt större krav i avseende å personaluppsättning, än om administrationen kan anknytas till ett ämbetsverk med närbesläktade förvaltningsuppgifter. Även om i förevarande fall besparingen för statsverket genom den föreslagna organisationsförändringen icke skulle bliva av större betydelse, tvekar jag likväl icke att förordna densamma till genomförande, i all synnerhet som jag är övertygad därom, att lantbruksstyrelsens övertagande av hästavelsärendena låter sig väl förena med en fortsatt god omvårdnad om vårt lands hästavel.

Vid ett genomförande av den av mig nu förordade organisationsförändringen torde även de nuvarande stuterifullmäktige böra indragas. Lantbruksstyrelsen lär nämligen icke sakna möjlighet att utan särskild

representation vid sin sida förskaffa sig de upplysningar rörande hästavelns tillstånd och behov ute i landet, som kunna vara erforderliga för hästavelns ärendenas handläggning inom styrelsen. Vid behandling av ärenden av mera svårbedömbär beskaffenhet lärer för övrigt alltid den utvägen stå styrelsen öppen att genom tillkallande av särskilda sakkunniga inhämta den speciella sakkunskap, som i det särskilda fallet kan finnas erforderlig.

I de likalydande *motionerna I: 310 och II: 476* har hemställts bland annat, att riksdagen måtte avslå förevarande proposition i vad densamma avser överflyttande av hästavelns centrala ledning till lantbruksstyrelsen.

Till stöd härför hava i huvudsak åberopats de enligt motionärernas mening tungt vägande skäl, som av lantbruksstyrelsen och stuteriöverstyrelsen framförts mot den föreslagna överflyttningen.

Utskottet.

Med hänsyn till den allt starkare inriktning att tillgodose lantbrukets behov av hästar, som hästaveln inom landet erhållit och vilken blivit särskilt påfallande efter genomförande av 1925 års härordning med det därav följande minskade behovet av hästar för arméns räkning, och då utskottet i likhet med såväl jordbruksutredningen som lantbruksstyrelsen anser, att stuteriväsendet på grund av sin natur intimt sammanhänger med lantbruksförvaltningen, synas utskottet vägande skäl tala för att handläggningen av ifrågavarande ärenden närmast böra tillhöra det ämbetsverk, som företräder den förnämsta sakkunskapen på lanthushållningens område eller lantbruksstyrelsen.

Det för lantbruksstyrelsen avgörande skälet, varför styrelsen i trots av sin mening om det sakligt berättigade i den föreslagna anordningen avstyrkt överflyttningen, härrör av de svårigheter, vilka styrelsen befarat skola föranledas av ett inflyttande av hästaveln inom styrelsens direkta förvaltningsområde genom därav uppkommande ökning i styrelsens, särskilt verkschefens, stora arbetsbörda. I detta avseende vill utskottet åberopa dels vad utskottet under nästföregående avdelning uttalat därom, att genom ändring i lantbruksstyrelsens instruktion ökade möjligheter böra beredas verkschefen att till vederbörande byråchefer delegera beslutanderätten i vissa mindre viktiga ärenden, dels hänvisa till, att utskottet under nästföljande avdelning tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om tuberkulosärendenas överflyttande till medicinalstyrelsen.

Med anledning av de erinringar som från stuteriöverstyrelsens sida liksom ock i *motionerna I: 310 och II: 476* rests mot den ifrågasatta överflyttningen vill utskottet framhålla, att stuteriväsendets tillgodoseende icke närmast beror av någon viss organisationsform utan fastmer och ytterst på de personliga egenskaperna hos den befattningshavare, som får sig anförtrodd närmaste ledningen av förevarande frågor. Utskottet är ock i likhet med departementschefen övertygat, att det icke skall möta oöver-

stigligen svårigheter att inom den organisation, som i propositionen avses, förvärva en person, som i sig förenar de kvalifikationer, som måste anses önskvärda för en framgångsrik ledning inom lantbruksstyrelsen av landets hästväsen. Härtill kommer, att det militära intresset i förevarande avseende, såsom i ärendet jämväl från militärt håll framhållits, torde kunna på ett fullt tillfredsställande sätt tillgodoses genom att chefen för remonteringsväsendet eller hans ställföreträdare berättigas närvara vid behandling av viktigare stuteriärenden såväl i fråga om den varmblodiga som kallblodiga aveln. Utskottet kan sålunda icke finna någon avgörande betydelse böra tillmätas de från vissa håll uttalade betänkligheterna mot ifrågavarande organisationsförändring, vilken i vart fall med hänsyn bland annat till den koncentration av husdjursärendena till lantbruksstyrelsen, som därigenom skulle möjliggöras, torde erbjuda vissa icke oväsentliga fördelar. I anslutning härtill förordar utskottet Kungl. Maj:ts förslag om stuteriärendenas överflyttande till lantbruksstyrelsen. Detta förslag, som medför en viss, om än icke någon betydande besparing i statens utgifter för stuteriärendets centrala ledning, innefattar jämväl indragning av de nuvarande till stuteriöverstyrelsen knutna stuterifullmäktige.

Av det anförda torde framgå att utskottet icke kan biträda motionerna I: 310 och II: 476 i nu förevarande del.

Den centrala ledningen av ärenden angående nötkreatur- tuberkulos m. m.

Förvaltningen av de civila veterinära ärendena har alltifrån början ålegat och åligger allt fortfarande landets centrala medicinska myndighet, medicinalstyrelsen, där de handläggas å en särskild byrå, veterinärbyrån. Från medicinalstyrelsens förvaltning äro emellertid undantagna vissa veterinärärenden, vilkas starka lantbruksekonomiska betoning ansetts böra medföra, att desamma skola tillhöra lantbruksstyrelsens ämbetsområde. Dessa äro ärendena angående bekämpande av tuberkulos — utom juvertuberkulos — hos nötkreatur ävensom de därmed nära förbundna ärendena angående övervakning av efterlevnaden av den s. k. pastöriseringslagen. Under tiden 1 januari 1915—30 juni 1930 hade medicinalstyrelsen vid sin sida ett veterinärråd, bestående av två ledamöter, av vilka den ene representerade lantbruksnäringen och den andre tjänsteveterinärernas verksamhet. Från och med budgetåret 1930/1931 har emellertid veterinärrådet indragits, och i stället ha i medicinalstyrelsens vetenskapliga råd inrymts tre sakkunniga å olika veterinärvetenskapliga områden samt en representant för agronomen.

Med anledning av ett av 1926 års besparingssakkunniga framställt förslag att de ärenden rörande veterinärväsendet, som handlades av medici-

nalstyrelsen, måtte överflyttas till lantbruksstyrelsen berördes denna fråga i proposition nr 122 till 1928 års riksdag om anslag till medicinalstyrelsen, vilken proposition emellertid gick ut på ett bibehållande tillsvi- daret av den hittillsvarande ordningen för ifrågavarande ärendens förvaltning. Beträffande frågan om nötkreaturstuberkulos ävensom tillämpning av den s. k. pastöriseringslagen syntes departementschefen dessa ärendesgrupper böra behandlas av lantbruksstyrelsen. Riksdagen lämnade utan erinran departementschefens uttalande i fråga om veterinärväsendets centrala för- läggning samt yttrade rörande nötkreaturstuberkulosärendena, att den gäl- lande ordningen för dessa ärendens handläggning vore i vissa hänseen- den mindre tillfredsställande men att i avvaktan på frågans ytterligare utredning nämnda ärenden tillsvi- daret borde handläggas i lantbrukssty- relsen.

Såväl *epizootisakkunniga* som de s. k. *nötkreaturstuberkulossakkunniga* hava förordat tuberkulosärendenas överflyttning till medicinalstyrelsen.

Även *jordbruksutredningen* har stannat för en lösning, som innebär ve- terinärärendenas kvarblivande under medicinalstyrelsen och överflyttan- de dit av ärenden angående nötkreaturstuberkulos och tillsyn av pastöri- seringslagens efterlevnad, under förutsättning att lantmannasynpunk- terna särskilt med tanke på tuberkulosärendenas överflyttning till medi- cinalstyrelsen bereddes tillfälle att på ett effektivt sätt göra sig gällande genom att vid medicinalstyrelsens sida ställdes en ifrågavarande intressen företrädande representation, benämnd veterinärfullmäktige, av minst tre personer företrädande skilda delar av landet, vilkas tillkallande borde vara obligatoriskt vid behandling av frågor av mera betydande räckvidd ur lantbruksekonomisk synpunkt. Möjligheten för lantbruksnäringen att genom en representant för agronomien inom medicinalstyrelsens veten- skapliga råd få sina synpunkter framförda hade i praktiken blivit ganska begränsade. Veterinärfullmäktige föreslogos böra erhålla — för- utom rese- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet — ett årligt arvode av 1,000 kronor. Själva bedrivandet av kampen mot nötkreaturstuberkulosen måste dock i första hand anses såsom en veterinär- hygienisk fråga, och med hänsyn såväl härtill liksom ock till ifrågavaran- de ärendens stora betydelse ur human-medicinsk synpunkt måste det en- ligt utredningens mening anses naturligt, att ledningen av denna kamp anförtroddes åt det statsorgan, där sakkunskap å ifrågavarande områden redan funnes företrädd, d. v. s. medicinalstyrelsen.

Lantbruksstyrelsen har avstyrkt jordbruksutredningens förslag i före- varande avseende. I ett 1925 avgivet utlåtande angående framställt för- slag om inrättande av en särskild veterinärstyrelse hade styrelsen beto- nat tuberkulos- och pastöriseringsärendenas intima samband med nötkreatursskötseln respektive mejerihushållningen och att handhavande av dessa ärenden därför måste betraktas såsom ett speciellt lantmanna- intresse. Styrelsen har nu ytterligare betonat kreaturstuberkulosärende- nas samhörighet med styrelsens övriga förvaltningsuppgifter till jordbru- kets främjande och deras betydelse för själva avelsarbetet bland nötkreaturen, varför de fortfarande borde handläggas av lantbruksstyrelsen.

För övrigt har styrelsen huvudsakligen hänvisat till att de principiella grunderna för nötkreaturstuberkulosens bekämpande för närvarande vore under omprövning och att det därför kunde synas oförsiktigt att nu på förhand träffa ett avgörande angående den centrala ledningen av samma bekämpande.

Medicinalstyrelsen har först beträffande jordbruksutredningens förslag om inrättande av veterinärfullmäktige, vilket förslag avstyrkts av styrelsen, åberopat att utredningen icke anfört något konkret fall vid medicinalstyrelsens behandling av ifrågavarande ärenden, vilket skulle motivera införande av en så pass dyrbar institution som de föreslagna tre veterinärfullmäktige skulle utgöra. Om än medlemmen för agronomi i medicinalstyrelsens vetenskapliga råd hittills, av vissa angivna skäl, ej ofta tagits i anspråk, uteslöte detta ej, att hans sakkunskap i framtiden kunde behöva oftare anlitas. För att i detta avseende befria medicinalstyrelsen från hänsynstagandet till sparsamhet med anslagna medel kunde införas i styrelsens instruktion skyldighet att vid behandlingen av frågor, vilka av styrelsen prövades vara av större vikt ur synpunkten av lantmännens intressen, inkalla den medlem av vetenskapliga rådet, vilken företrädde agronomien eller lantbruksnäringen, som funnes stadgad i instruktionen 21 § rörande tillkallandet av annan medlem vid däri angivna ärendes handläggning. Med ett sådant stadgande skulle enligt medicinalstyrelsens förmenande vinnas samma ändamål som jordbruksutredningen avsett med sitt förslag om s. k. veterinärfullmäktige och till avsevärt mindre kostnad för statsverket, även om det skulle finnas av behovet påkallat att anställa ytterligare en medlem för lantbruksnäringen i det vetenskapliga rådet.

Rörande förslaget om överflyttande till medicinalstyrelsen av ärendena rörande nötkreaturstuberkulos och pastörisering har medicinalstyrelsen åberopat, att både epizootisakkunniga och nötkreaturstuberkulosakkunniga förordat en sådan anordning, liksom den ock tillstyrkts av så gott som samtliga myndigheter, vilka yttrat sig över förslaget.

Som ett speciellt lantmannaintresse, varför tuberkuloskampen borde ledas av lantbruksstyrelsen, hade lantbruksstyrelsen anfört, att arbetet på tuberkulosens utrotande ur en ladugårdsbesättning vanligen jämväl vore inriktat på att medföra en höjning av besättningens produktionsvärde. Detta vore dock ändamålet med veterinärbehandlingen av varje sjukdom, särskilt sådana av den smygande natur och med det kroniska förlopp, som i regel karakteriserade tuberkulosen. Härtill komme emellertid den allmänna hygienens fordringar på tillbörligt hänsynstagande till omgivningen, vilken ur synpunkten av faran för smittspridning mången gång borde för statsingripandet vara det primära. Att utrota tuberkulosen ur *en* ladugårdsbesättning och samtidigt utsätta andra — en eller flera — för smitta kunde ej vara något lantbruksekonomiskt intresse.

Departementschefen har först rörande den av jordbruksutredningen föreslagna veterinärfullmäktigeinstitutionen anfört följande:

»I likhet med medicinalstyrelsen m. fl. måste jag starkt ifrågasätta, huruvida verkligt behov förefinnes av en sådan institution. Redan för närvarande äger styrelsen möjlighet att genom tillkallande vid behov av lantbrukets representant inom styrelsens vetenskapliga råd göra sig un-

derkunnig om lantmännens synpunkter på de veterinära ärendena. För övrigt är det enligt min mening icke lämpligt att, då statsmakterna så sent som år 1927 vidtagit en direkt begränsning av lekmannainstitutionerna inom statsförvaltningen, skrida till en åtgärd, som avser inrättande av en ny sådan institution. Mot en dylik åtgärd tala ock statsfinansiella skäl. Jag anser mig sålunda icke kunna förorda utredningens förslag om inrättande vid medicinalstyrelsens sida av en särskild fullmäktigeinstitution.»

Därefter har departementschefen yttrat följande:

»Vad härefter angår den av utredningen ifrågasatta överflyttningen av nötkreaturstuberkulosärendena till medicinalstyrelsen, vill jag, som här om samrätt med chefen för socialdepartementet, på de av utredningen anförda skäl obetingat giva min anslutning åt detta förslag. Den nuvarande uppdelningen av veterinära ärendena på två ämbetsverk innebär en dualism, som icke kan vara till gagn för den statliga veterinära verksamheten såsom helhet betraktad. Bibehållandet av nötkreaturstuberkulosavdelningen under lantbruksstyrelsen måste anses otillfredsställande jämväl ur den synpunkten, att frågor rörande bekämpandet av tuberkelsjukdomar bland nötkreaturen i brist på övrig veterinär sakkunskap hos lantbruksstyrelsen ligger i en enda fackkunnig persons hand, nämligen föredragandens för tuberkulosärenden inom styrelsen. Då i medicinalstyrelsen finnes ytterligare veterinär liksom även medicinsk sakkunskap, kan det motses, att vid en koncentrerings till denna styrelse av nötkreaturstuberkulosärendena dessa skola få en mångsidigare bedömning än för närvarande är fallet. Jag torde i detta sammanhang få omförmäla, att såsom framgår av ett vid nötkreaturstuberkulosakkunnigas den 21 oktober 1930 avgivna betänkande med förslag till ytterligare åtgärder för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur fogat protokoll över de sakkunnigas sammanträde med ombud för 19 hushållningssällskap i riket samtliga närvarande förklarade sig vara ense om att den centrala administrationen av åtgärderna mot kreaturstuberkulosen borde förläggas till medicinalstyrelsen. Jag får alltså tillstyrka, att ifrågasatt avdelning inom lantbruksstyrelsen nu indrages samt att ärenden rörande undersökning med tuberkulin och därmed i samband stående åtgärder överflyttas till medicinalstyrelsens ämbetsförvaltning. Likaså torde den genom nämnda avdelning omhändertagda övervakningen av den s. k. pastöriseringslagens efterlevnad bära övertagas av medicinalstyrelsen. Till de i samband härmed stående organisationsfrågorna återkommer jag i det följande.»

I de likalydande *motionerna I: 308 och II: 478* har hemställts, bland annat, att riksdagen måtte till arvoden och reseersättningar åt tre veterinärfullmäktige anvisa ett anslag av 6,000 kronor. Till stöd härför har åberopats, att jordbruksutredningen förordat nötkreaturstuberkulosärendenas överflyttning endast under det oeftergivliga villkoret, att genom inrättande av en veterinärfullmäktigeinstitution eller träffandet av

annan till sitt syfte likvärdig anordning sörjdes för att lantmannaintressena gaves tillfälle att på ett nöjaktigt sätt göra sig gällande.

Utskottet delar den uppfattning med avseende å nötkreaturstuberkulos-ärendenas behandling, som kommit till uttryck i jordbruksutredningens av medicinalstyrelsen biträdda förslag. Dessa ärendens närmast rent veterinärhygieniska karaktär i förening med deras stora betydelse ur humanmedicinsk synpunkt synes utskottet utgöra vägande skäl för att dessa ärendens handhavande förläggas till medicinalstyrelsen, varest finnes företrädd den förnämsta sakkunskapen på dessa områden. Å andra sidan håller utskottet före, att det är en synnerligen viktig angelägenhet, att lantmannaintressena härvid kunna bliva tillbörligen beaktade. Utskottet är emellertid icke övertygat, att detta syfte bäst nås genom jordbruksutredningens i motionerna I:308 och II:478 upptagna förslag om inrättande för ändamålet av en permanent fullmäktigeinstitution. Större möjligheter i förevarande avseende torde enligt utskottets mening erbjuda sig genom att vid behandling av veterinära frågor av större ekonomisk betydelse ur lantmannasynpunkt anlita — förutom lantbrukets representant i medicinalstyrelsens vetenskapliga råd — den för den särskilda frågans bedömande bästa sakkunskapen på lantbrukets område. Föreskrift i antytt avseende synes utskottet böra meddelas i instruktionen för medicinalstyrelsen. Kostnaderna torde bestridas från till medicinalstyrelsens förfogande stående medel. För övrigt anser utskottet liksom departementschefen icke lämpligt, att då statsmakterna så sent som 1927 vidtagit en direkt begränsning av lekmannainstitutionen inom statsförvaltningen nu skrida till en åtgärd, som avser inrättande av en ny sådan institution. Utskottet förordar sålunda tuberkulosavdelningens inom lantbruksstyrelsen upphörande samt att ärenden rörande nötkreaturstuberkulos ävensom ärenden rörande pastöriseringslagens efterlevnad överflyttas till medicinalstyrelsens ämbetsförvaltning. Av det anförda torde ock framgå, att utskottet icke kan biträda motionerna I:308 och II:478 i vad de avse införande av veterinärfullmäktige.

Utskottet.

Trädgårdsskötselns representation inom lantbruksstyrelsen.

Uti statsverkspropositionen till 1920 års riksdag (IX H. T., p. 1) framlade Kungl. Maj:t förslag om inrättande å lantbruksstyrelsens stat av en byrådirektörsbefattning för trädgårdsärenden. Såsom framgår av statsrådsprotokollet i ärendet anförde vederbörande departementschef till motivering för förslaget, att han med hänsyn såväl till i ärendet framhållna omständigheter, vilka för trädgårdsodlingens del gjorde det önskvärt, att en särskild målsman för denna näring erhöles plats i lantbruksstyrelsen, som ock till att lantbruksbyrån, enligt vad departementschefen

inhämtat, hade så stor arbetsmängd, att dess arbetskrafter fortfarande endast med stor svårighet kunde nöjaktigt handlägga ärendena i rätt tid, funne sig böra tillstyrka inrättandet av den föreslagna befattningen för trädgårdsärenden och vad med dessa ärenden kunde anses sammanhänga.

I sitt utlåtande i anledning av propositionen underströk jordbruksutskottet, att åt ifrågavarande befattningshavare, som icke syntes utskottet kunna bliva fullt sysselsatt med trädgårdsärendena, borde i den mån tiden sådant tilläte uppdragas att jämväl taga befattning med andra å lantbruksbyrån förekommande ärenden. I enlighet med jordbruksutskottets hemställan biföll riksdagen Kungl. Maj:ts förslag.

Jordbruksutredningen, som upptagit till närmare behandling frågan om trädgårdsnäringsens representation inom lantbruksstyrelsen, yttrar härutinnan följande.

Enligt utredningens mening krävde trädgårdsnäringsen med hänsyn till sin speciella karaktär viss representation inom administrationen, även om utredningen icke kunnat undgå att finna, att inom lantbruksstyrelsen handlagda ärenden, som anginge trädgårdsskötseln, varit jämförelsevis fåtaliga och icke heller av särdeles omfattande art. De hittills mest betydande trädgårdsärendena av administrativ art sammanhängde med trädgårdsundervisningens ledande och inspektion av densamma. Att den nuvarande byrådirektörsbefattningen för trädgårdsärenden måhända fått mindre betydelse, än man från början tilltrött densamma, syntes sammanhänga med att de — jämte undervisningsärendena — viktigaste frågorna rörande denna näringsgren vore i stor utsträckning av merkantil karaktär, till vilka spörsmåls lösande staten i endast ringa grad ansett sig kunna eller böra medverka. I sistnämnda hänseende borde emellertid — liksom i fråga om jordbruksnäringsen i allmänhet — med den starka accentuering, som jordbrukets ekonomiska spörsmål på senare år erhållit, en förändring förutsättas komma att inträda, en utveckling som syntes kunna medföra gagn för näringsen i fråga, särskilt som trädgårdsskötseln i landet under senare år erhållit väsentligt ökad betydelse.

Såsom antytts syntes ifrågavarande representant för trädgårdsskötseln inom den centrala administrationen kunna förväntas få sig förelagda arbetsuppgifter av delvis ganska vitt skild natur. Det förefölle sannolikt, att en avsevärd del av hans verksamhet åtminstone för den närmaste tiden komme att bliva förlagd å det ekonomiskt kommersiella området. Jämväl i fortsättningen syntes dock såsom hittills undervisningen å trädgårdsskötselns område i främsta rummet komma att taga hans tid och krafter i anspråk. Därest det emellertid skulle visa sig, att de för denne tjänsteman ifrågasatta uppgifter beträffande trädgårdsskötseln och vad dit vore att hänföra icke skulle giva honom full sysselsättning, syntes han enligt utredningens mening kunna anförtros även vissa andra uppgifter.

En reservant inom jordbruksutredningen har icke ansett sig kunna dela utredningens mening att trädgårdsnäringsen tarvade särskild representation inom administrationen.

Statskontoret har yttrat, att, då enligt vad jordbruksutredningen anförut byrådirektörens för trädgårdsärenden arbetskraft icke kunnat i full utsträckning utnyttjas, det med fog kunde ifrågasättas, huruvida en särskild befattning för här avsedda ärenden alltjämt borde bibehållas.

Lantbruksstyrelsen har erinrat om vad styrelsen beträffande sagda byrådirektörsbefattning anförut i utlåtande över 1926 års besparingssakkunnigas förslag till besparingar och förenklingar i lantbruksstyrelsen. Styrelsen hade därvid framhållit, att trädgårdsnäringsens omfattning och betydelse samt dess från det egentliga jordbruket i olika avseenden artskilda natur utgjorde motiv för att densamma representerades inom statsförvaltningen av en befattningshavare i mera ansvarsfull ställning. En omläggning av ifrågavarande byrådirektörstjänst, såsom besparingssakkunniga föreslagit, till statskonsulentbefattning skulle innebära ett visst underskattande av trädgårdsnäringsens betydelse och vara ägnad att bland denna närings utövare väcka misstro till statens goda vilja att främja näringsens utveckling och förkovran. Styrelsen hade också framhållit såsom sin uppfattning, att det knappast kunde vara riktigt att, såsom besparingssakkunniga gjort, mäta befattningens betydelse enbart efter antalet föredragna ärenden. Av befattningens nuvarande innehavare hade därjämte under de gångna åren bedrivits en omfattande propagandaverksamhet genom föredrag och skrifter för näringsens höjande och utveckling. Styrelsen vore för sin del övertygad därom, att befattningen i fråga under de år som gått varit av betydelse för trädgårdsnäringsen och fyllt de uppgifter, vilka närmast motiverat dess tillkomst.

I nu förevarande sammanhang yttrar lantbruksstyrelsen bland annat följande.

Ifrågavarande befattningshavares uppgifter hade, framförallt genom en mera personligt lagd verksamhet, främst varit inriktade på trädgårdsproduktionens främjande och därmed sammanhörande avsättningsfrågor, såsom export- och importfrågor, tullfrågor berörande trädgårdsnäringsen samt spörsmål om sortering och förpackning utav olika trädgårdsprodukter m. m. Jämväl i fortsättningen syntes befattningens tyngdpunkt böra ligga på nu nämnda verksamhetsområden.

Befattningens plats vore på den allmänna lantbruksavdelningen. Också hade han under senare år mer och mer tagits i anspråk för olika utredningar åt byråchefen å lantbruksbyrån. I den mån förekommande arbetsuppgifter för trädgårdsärendena icke helt upptog byrådirektörens tid, syntes han jämväl i fortsättningen böra biträda byråchefen å den egentliga lantbruksbyrån, med vilken hans uppgifter såsom trädgårdsnäringsens målsman närmast sammanhänge.

Lantbruksstyrelsen har för sin del bestämt yrkat, att inom styrelsen fortfarande må finnas en särskild föredragande för trädgårdsärenden och att dennes verksamhet framgent som hittills må vara inriktad på de egentliga trädgårdsärendena, det vill säga de som avse själva trädgårdsproduktionen och avsättningen av trädgårdens produkter.

Departementschefen har anført:

»Såsom jag redan omförmålt anfördes år 1920 såsom ett av motiven för inrättande av en ordinarie byrådirektörsbefattning för trädgårdsärenden inom lantbruksstyrelsen, att styrelsens lantbruksbyrå hade så stor arbetsmängd, att dess arbetskrafter endast med stor svårighet kunde nöjaktigt handlägga förekommande ärenden i rätt tid. Genom anställande av en särskild föredragande för trädgårdsärenden avsågs sålunda att åstadkomma en viss avlastning av lantbruksbyråns, enkannerligen byråchefens, arbetsbörda. Sedermera hava de olika gransknings- och utredningsorgan, som haft att undersöka arbetsförhållandena inom lantbruksstyrelsen, nu senast uppenbarligen även jordbruksutredningen, hyst viss tvekan, huruvida de speciella arbetsuppgifter inom styrelsen, som sammanhänga med trädgårdsnäringen, äro av den omfattning, att de kunna helt utnyttja en för dessa göromål särskilt anställd tjänsteman.

Jordbruksutredningen har emellertid i sitt omorganisationsförslag upptagit en byrådirektör för trädgårdsärenden. Såsom skäl härför anför utredningen, att undervisningen å trädgårdsskötselns område i fortsättningen liksom hittills skulle i främsta rummet komma att taga hans tid och arbetskraft i anspråk. Men därjämte håller utredningen för sannolikt, att en avsevärd del av hans verksamhet åtminstone under den närmaste tiden komme att bliva förlagd till det ekonomiskt kommersiella området.

För egen del har jag i likhet med förutnämnda reservant inom utredningen och vissa av de i ärendet hörda myndigheterna kommit till den uppfattningen, att tillräcklig anledning icke förefinnes att inom lantbruksstyrelsen bibehålla en på trädgårdsodlingens område speciellt utbildad befattningshavare. Jag har nämligen genom vad som i denna fråga förekommit icke blivit övertygad om att denne befattningshavares arbetstid kan komma att i fortsättningen bliva helt utnyttjad för de uppgifter, som skulle åvila honom i hans egenskap av föredragande för trädgårdsärenden. Genom den uppdelning av den nuvarande lantbruksbyrå på två byråer, vilken jag i det följande förordar och varigenom bland annat lantbruksundervisningen skulle få en egen företrädare inom styrelsen, skulle styrelsens arbetskrafter för beredning av de till den nuvarande lantbruksbyrå hörande ärenden komma att icke oväsentligt ökas. Det kan därför förutses, att styrelsen i fortsättningen icke skall sakna erforderlig arbetskraft för att kunna ägna trädgårdsnäringen, liksom andra binäringar inom jordbruket, sitt verkamma stöd. Därmed förfaller enligt mitt förmenande ett av de skäl, som ursprungligen anfördes för befattningens inrättande. I anledning av vad jordbruksutredningen och lantbruksstyrelsen anført rörande de ekonomiskt kommersiella uppgifter, som skulle åvila denne byrådirektör, vill jag redan nu nämna, att i mitt organisationsförslag ingår anställande av en särskild föredragande för jordbruksekonomiska ärenden i allmänhet.

Jag finner mig alltså icke kunna understödja jordbruksutredningens förslag om en särskild föredragande för trädgårdsärenden inom lantbruksstyrelsen.»

I de båda likalydande *motionerna I: 307 och II: 477* ävensom i de båda likalydande *motionerna I: 306 och II: 474* hemställes om bibehållande av byrådirektörsbefattningen för trädgårdsärenden i lantbruksstyrelsen. Till stöd härför har åberopats huvudsakligen vad jordbruksutredningen och lantbruksstyrelsen härutinnan anført.

I fråga om den i lantbruksstyrelsens stat upptagna byrådirektörsbefattningen, med vilken är förenad föredragningskyldighet beträffande ärenden rörande trädgårdsskötseln, har utskottet efter närmare övervägande av frågan om trädgårdsnäringens representation i lantbruksstyrelsen i likhet med såväl jordbruksutredningen som lantbruksstyrelsen kommit till den uppfattningen, att denna näring med hänsyn till sin speciella karaktär och den allt större betydelse för folkhushållningen, som densamma erhållit, är förtjänt av att fortfarande inom lantbruksstyrelsen företrädas av en på området speciellt utbildad person i mera ansvarsfull ställning. Denna mening, som i *motionerna I: 306 och II: 474* samt *I: 307 och II: 477* kraftigt understrukits, har ock med skärpa hävdats i till utskottet direkt inkomna framställningar från representativa sammanslutningar på trädgårdsskötselns område. Det avgörande skälet för befattningens tillkomst 1920 synes också hava varit önskvärdheten att tillgodose ett föreliggande behov i nu angivet avseende även om, såsom i ärendet anmärkts, man då också räknade med att genom denna befattnings tillkomst en viss lättnad skulle kunna beredas byråchefen på lantbruksbyrån. Utskottet vill ock i anslutning härtill bestämt förutsätta att, därest förekommande arbetsuppgifter vidkommande trädgårdsärendena icke helt komma att upptaga ifrågavarande befattningshavares tid, denne ålägges att utföra andra lämpliga arbetsuppgifter i första hand å den eller de byråer, med vilka hans uppgifter såsom trädgårdsodlingens målsman närmast kunna sammanhänga. Utskottet, som sålunda lika med motionärerna anser, att ifrågavarande befattning bör bibehållas å lantbruksstyrelsens ordinarie stat, kan följaktligen icke biträda Kungl. Maj:ts förslag i förevarande avseende.

Utskottet.

Statskonsulenterna å lanthushållningens område.

För statskonsulenter och deras biträden är för närvarande under rikstatsens nionde huvudtitel uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 49,800 kronor. Från ifrågavarande anslag utbetalas dels avlöningar till fyra ordinarie statskonsulenter i lönegraden B 24, nämligen en i boskapsskötsel, en i svinsskötsel, en i får- och getskötsel samt en i mejerihushållning, dels arvoden

å 2,500 kronor till två stipendiater i boskapsskötsel och mejerihushållning, dels ock reseersättningar till statskonsulenter och stipendiater. Statskonsulenterna och stipendiaterna lyda i och för tjänsten under lantbruksstyrelsen och stå under dess inseende.

Enligt den för statskonsulenterna gällande instruktionen (kungörelse nr 393/1925) har statskonsulent inom den gren av lantbruksstyrelsen, för vilken han är anställd, till uppgift att söka i vad på honom ankommer verka för vederbörande näringsgrens förkovran inom landet, att för sådant ändamål med uppmärksamhet följa såväl den tekniska som den ekonomiska utvecklingen inom näringsgrenens område, att meddela allmänheten råd och upplysningar i dithörande spörsmål, att med ledning av vunnen erfarenhet lämna lantbruksstyrelsen meddelanden om vederbörande näringsgrens ståndpunkt och hos styrelsen föreslå åtgärder till dess befrämjande samt att i övrigt biträda lantbruksstyrelsen vid fullgörandet av dess åligganden å ifrågakvarande verksamhetsområde.

För dessa uppgifters fullgörande åligger det statskonsulent särskilt:

att stå i förbindelse med de hos hushållningssällskapen anställda tjänstemän inom vederbörande näringsgren för utbyte av erfarenhetsrön och upplysningar;

att på anmodan av lantbruksstyrelsen granska och till styrelsen avgiva yttrande angående från hushållningssällskapen, andra institutioner eller enskilda inkomna framställningar, som beröra vederbörande näringsgren;

att vid lämpliga tillfällen på uppdrag av lantbruksstyrelsen hålla föredrag för spridande av intresse för utveckling och höjande av den näringsgren, han företräder, samt lämna anvisningar angående lämpligaste sätten härför;

att när så befinnes lämpligt, på uppdrag av lantbruksstyrelsen vid lantbruksinstitutet föreläsa i ämnen, som beröra hans verksamhetsområde; samt

att på uppdrag av lantbruksstyrelsen företaga resor inom landet för att utröna vederbörande näringsgrens ståndpunkt, vaka över beviljade statsanslags ändamålsenliga användning samt inspektera med statsmedel anordnade utbildningskurser för särskilda yrkesutövare inom näringsgrenen.

Därutöver åligger det vederbörande husdjurskonsulenter att var och en inom sitt verksamhetsområde dels genom råd och upplysningar samt biträde med anskaffande av avelsdjur, dels ock genom samarbete med hushållningssällskapen och dessas premieringsnämnder och tjänstemän på området söka leda aveln i den riktning, som bäst lämpar sig för de olika orterna.

Jordbruksutredningen framhåller nu i sitt betänkande, att ifrågakvarande befattningshavare, vilkas arbetsuppgifter från början uteslutande voro inriktade på upplysnings- och instruktionsverksamhet ute i landet, så småningom fått sin verksamhet förändrad, i det att de pedagogiska uppgifterna alltmera undanträngts och en uppenbar tendens till förvandling av dessa tjänster till byråbefattningar gjort sig märkbar. Till denna förändring syntes flera orsaker hava samverkat. Genom utvidgad och för-

bättrad lantbruksundervisning och dennas underlättade tillgänglighet samt på grund av hushållningssällskapens övertagande i stor utsträckning av den direkta folkupplysningsverksamheten på lanthushållningens område, bland annat genom konsulenter av olika slag såsom jordbruks-, husdjurs- och mejerikonsulenter, hade behovet av vägledning genom särskilda statskonsulenter blivit allt mindre och mindre. Denna utveckling hade ytterligare befordrats genom tillkomsten av organisationer och institutioner av olika slag. Så hade på husdjursavelsns område framvuxit riksföreningar för vissa djurslag eller raser, vilka föreningar på sina program bland annat hade upplysningsverksamhet å respektive områden, i vissa fall genom egna konsulenter.

Samtidigt som sålunda nya befattningshavare eller organisationer tillkommit, vilka fått arbetsuppgifter, som delvis sammanfallit med statskonsulenternas, hade från lantbruksstyrelsens sida en strävan gjord sig gällande att knyta dessa konsulenter närmare till styrelsen, varigenom åsyftats att vinna bättre kontakt med utvecklingen inom de skilda näringsgrenarna. Därtill komme, att statsmakterna funnit lämpligt att bereda lantbruksstyrelsen möjlighet att i viss utsträckning utnyttja statskonsulenterna för rent administrativa bestyr, varigenom i viss grad lantbruksstyrelsens behov av förstärkning i arbetskrafterna kunnat tillgodoses.

Sin främsta betydelse syntes statskonsulenterna numera äga såsom rapportörer hos lantbruksstyrelsen, envar ifråga om sin näringsgren. De tre statskonsulenterna å husdjursskötselns område befunne sig under större delen av sommarhalvåret på förrättningsresor ute i landet, huvudsakligen i syfte att på lantbruksstyrelsens uppdrag leda och deltaga i arbetet med premiering och stamboksföring av djur. De komme därvid i nära kontakt med djurägarna, lärde känna dessas synpunkter och önskemål samt förvärva en god kännedom om det allmänna tillståndet beträffande vederbörande näringsgren. Vad som sålunda under resorna inhämtades, kunde lantbruksstyrelsen under statskonsulenternas efterföljande tjänstgöring inom styrelsen direkt tillgodogöra sig. Med hänsyn till de begränsade möjligheter till egna resor i landet, som till följd av arbetsbördans storlek stode chefen för lantbruksbyrån till buds, vore denna information via statskonsulenterna för närvarande av stor betydelse. Vad sålunda sagts beträffande statskonsulenterna på husdjursskötselns område gällde även ifråga om statskonsulenten i mejerihushållning, vilken likaledes hade att företaga tjänsteresor till olika delar av landet, bland annat för inspektion av mejerianläggningar, deltagande i ostlagerbedömningar och smörprovningar m. m.

Med lantbruksstyrelsens nuvarande organisation syntes sålunda statskonsulenterna med hänsyn till berörda verksamhet fylla en viktig uppgift. Annorlunda syntes däremot förhållandena härutinnan komma att gestalta sig, därest styrelsen erhöle en sådan förändrad organisation, att styrelsens chef och ledamöter själva bleve i tillräcklig utsträckning uppehålla direkt kontakt med jordbrukets utövare och deras organisationer. Utredningens omorganisationsförslag hade tagit sikte på nödvändigheten av ökade möjligheter för styrelsens ledamöter i detta

hänseende. Ej heller ur denna synpunkt skulle då ett bibehållande av statskonsulenterna vara av behovet påkallat.

En av statskonsulenternas på husdjursområdet för närvarande viktigaste uppgifter bestode i deras befattningstagande med den riksstamboksföring, som nu ombesörjdes av lantbruksstyrelsen. I och med tillkomsten av representativa avelsföreningar, var och en beträffande sin ras omspannande hela landet, hade emellertid enligt utredningens förmenande organ skapats, som måste anses ägnade att kunna, givetvis under statens ledning och kontroll, omhändertaga all stamboksföring beträffande respektive djurslag. Utredningen hade också uttrönt, att inom de olika ifrågakommande avelsföreningarna starkt gjort sig gällande, att den genom lantbruksstyrelsens försorg försiggående stamboksföringen lämpligen borde övertagas av föreningarna själva.

Den utökade verksamhet från avelsföreningarnas sida, som skulle bli en följd av deras övertagande av stamboksföringen ävensom i övrigt av statskonsulentinstitutionens avskrivning, komme givetvis att medföra ökade kostnader för dem, en ökning som måste förutsätta, att organisationerna ifråga i form av förstärkta statsanslag utrustades med bättre resurser till fullföljande av sina viktiga uppgifter. Då det syntes kunna antagas, att lantbruksstyrelsen, därest statskonsulenterna å husdjursskötselns område indroges, understundom kunde bli i behov av den sakkunskap å respektive verksamhetsområden, som förefunnes inom de olika avelsföreningarna, syntes det vara lämpligt, att Kungl. Maj:t såsom villkor för tillgodogjutande av statsbidrag föreskreve, att respektive förening skulle vara pliktig att på anmodan av lantbruksstyrelsen utan kostnad för statsverket ställa sin sakkunskap till lantbruksstyrelsens förfogande.

Utredningen har sålunda räknat med att lantbruksstyrelsens befattning med djurs intagande i riksstamböcker och med dessa böckers redigering och utgivning skulle kunna avvecklas.

På grund av nu anförda omständigheter har jordbruksutredningen kommit till den uppfattningen, att de motiv, som på sin tid föranledde inrättandet av här ifrågavarande konsulentbefattningar, numera nästan helt och hållet bortfallit. Och då utredningen ej heller funnit dessa befattningar erforderliga för fullgörande av de övriga uppgifter, som senare tillagts dem, finner utredningen för sin del tiden vara inne för en slutlig avveckling av statskonsulentinstitutionen.

I fråga om stipendiaterna har utredningen förutsatt att i avvaktan på den högre lantbruksundervisningens fullständiga genomförande den nuvarande stipendiatinstitutionen liksom hittills får stå under lantbruksstyrelsens ledning, för att sedermera helt upphöra.

Lantbruksstyrelsen anser, att de uppgifter, som år 1918 tillades statskonsulenterna, måste anses vara mycket viktiga och mera betydelsefulla för vederbörande näringsgren än den tidigare undervisningsverksamheten, vilken givetvis förlorat i betydelse på grund av den konsulentverksamhet, som numera utövades av hushållningssällskap och avelsföreningar. Enligt styrelsens förmenande hade statskonsulenterna också minst lika stort berättigande nu som tidigare, och ville styrelsen söka närmare motivera denna sin uppfattning.

Den viktigaste uppgiften, som för närvarande tillkomme statskonsulen-

terna, eller närmare bestämt husdjurskonsulenterna, ansåge styrelsen för sin del utan tvekan vara den att utöva ledningen av vederbörande avel.

Fråga vore emellertid nu, huruvida statskonsulenterna också i verkligheten hade möjlighet att utöva något inflytande uti angivna hänseenden. Härtill ville styrelsen svara, att så vore fallet. Statskonsulenterna hade nämligen rika tillfällen att göra sitt inflytande gällande ifråga om avelsarbetet vid premieringen i de lokala distrikten och därmed förenad stamboksföring ävensom vid de ständigt återkommande besiktningarna utav avelscentra, de s. k. kontrollgårdarna, det vill säga kreatursbesättningar med högt avelsvärde, över vilka särskild kontroll anordnats angående avkastning, utfodring och härstamning m. m., samt vid svinavelstationer, fåravelstationer och getavelstationer.

Beträffande särskilt statskonsulenternas medverkan vid premieringsarbetet kunde framhållas, att dessa deltog i arbetet inom ett flertal av de särskilda distrikten dels såsom ordförande i vederbörande premieringsnämnd, dels ock på grund av särskilt förordnande av lantbruksstyrelsen att följa premieringen.

Vad särskilt beträffade statskonsulenten i boskapsskötsel, hade denne ytterligare möjlighet att påverka utvecklingen av denna näringsgren genom den tillsyn, han utövade över kontrollföreningsverksamheten.

Genom statskonsulentinstitutionens avveckling skulle de resultat, som med mycket arbete uppnåtts ifråga om enhetlig bedömning vid premiering och stamboksföring, löpa fara att spolieras. Avelsföreningarnas konsulenter kunde sannolikt aldrig få samma auktoritet gentemot de lokala intressena som statskonsulenterna.

En annan mycket betydelsefull uppgift, som jämväl ålåge statskonsulenterna, vore »att vaka över beviljade statsanslags ändamålsenliga användning». Då staten ställde stora summor till förfogande för husdjursavelsfrämjande, vore det givetvis av vikt, att en effektiv kontroll övades däröver, att dessa medel komme till avsedd nytta. Avskaffades statskonsulenterna, vore det fara värt, att kontrollen jämväl inom förevarande förvaltningsområde, i brist på annan möjlighet, komme att inskränkas till en formell granskning å tjänsterummet.

Jämväl den i instruktionen statskonsulenterna tillagda ämbetsuppgiften att inspektera med statsmedel anordnade utbildningskurser för särskilda yrkesutövare inom respektive näringsgrenar måste enligt styrelsens förmenande tillmätas värde. Med avseende härå ville styrelsen redan nu uttala, att denna undervisning icke lämpligen helt borde inordnas under en eventuell undervisningsbyrå eller avdelning inom styrelsen. Den undervisning, varom här vore fråga — utbildningskurser för kontrollassistenter, ladugårdsförmän, kvinnliga ladugårdsskötare, svinskötare samt mejeriskolor och elevmejerier — intoge nämligen såtillvida en särställning inom lantbruksundervisningen, som densamma bedreves huvudsakligen praktiskt och vore så speciell, att man icke kunde förvänta tillräckligt ingående sakkunskap på dessa områden inom en sådan byrå eller avdelning. Inspektionen av ifrågavarande undervisningsgrenar syntes därför jämväl i fortsättningen böra utövas av vederbörande statskonsulenter.

Vad slutligen den i 1918 års instruktion fastslagna skyldigheten för statskonsulent att tjänstgöra i lantbruksstyrelsen beträffade, vore att framhålla, att det skulle uppstå stora svarigheter för styrelsen vid handläggningen av de förvaltningsuppgifter, som fölle inom respektive statskonsulenter verksamhetsområde, därest styrelsen icke längre hade tillgång till

statskonsulenternas speciella sakkunskap och ingående kännedom om förhållandena på olika orter. Styrelsen ville i detta avseende anföra, att det med hänsyn till denna sakkunskap och lokalkännedom vore till stor nytta att vid granskning av från hushållningssällskap inkomna ansökningar om statsunderstöd för olika ändamål, fallande inom statskonsulenternas arbetsområde, samt av sedermera inkomna berättelser angående statsmedlens användning få nödig arbetshjälp utav dessa befattningshavare.

I nära samband med tjänstgöringsskyldigheten i lantbruksstyrelsen stode den jämväl av utredningen uppmärksammade, statskonsulenterna åliggande uppgiften att vara rapportörer hos styrelsen, envar i fråga om sin näringsgren. Härigenom hade det varit möjligt för styrelsen att uppehålla en mera omfattande förbindelse med de praktiska utövarna av ifrågavarande näringsgrenar ävensom att få en ingående inblick i samma näringsgrenars tillstånd och behov ute i landet, något som givetvis vore av mycket stor betydelse för styrelsen vid fullgörande av sina uppgifter uti här förevarande avseende.

Slutligen kunde här även erinras om statskonsulenternas allmänna uppgift att stå i förbindelse med hushållningssällskapen och deras tjänstemän, speciellt husdjurs- och mejerikonsulenterna, ävensom att förmedla kontakten dem emellan.

För statskonsulenten i mejerihushållning gällde, förutom vissa allmänna, redan berörda uppgifter, jämväl vissa speciella tjänsteåligganden. Sistnämnda statskonsulent hade sålunda till uppgift att främja osttillverkningens utveckling och förbättrande. På detta område vore han den ende speciellt sakkunnige, som stode till styrelsens förfogande.

Vidare kunde erinras om de arbetsuppgifter, som tillförts statskonsulenten i mejerihushållning i anledning av 1930 års riksdags beslut om inrättande av en statens mejerilånefond, som handhades av lantbruksstyrelsen. I samband med handläggningen av ansökningar om lån hade det visat sig erforderligt att i vissa fall låta statskonsulenten besöka platsen för diskussion angående planläggningen, och vidare utförde statskonsulenten ensam eller tillsammans med byggnadssakkunnig slutbesiktning av mejerianläggningar, till vilkas utförande lån beviljats.

Enligt den nya förordningen angående kontroll å tillverkningen av samt handeln med margarin, margarinost, fettemulsion och konstister m. m., enligt vilken statskonsulenten i mejerihushållning hade att utöva viss tillsyn å förordningens efterlevnad. Detta syntes förutsätta, att han någon gång utan allt för stora mellanrum borde besöka respektive margarinfabriker. Han hade även att granska rapporter, som skulle ingivas till lantbruksstyrelsen av de särskilda tillsyningsmännen vid dylik tillverkning.

Statskonsulenternas arbete på tjänsterummet bestode till alldeles övervägande del i granskning av hushållningssällskapens ansökningar om statsunderstöd till olika ändamål till befrämjande av husdjursaveln samt sällskapens berättelser över beviljade medels användande, vilken granskning droge avsevärd tid. De sysselsattes vidare i icke obetydlig omfattning med utredningar i förekommande ärenden angående bidrag av statsmedel till speciella ändamål, angående undantag i olika avseenden från gällande bestämmelser om premiering och stamboksföring m. m., varförutom de på uppdrag av byråchefen på lantbruksbyrån eller på eget initiativ hade att verkställa specialutredningar av olika slag. Då statskonsulenterna vidare enligt sin instruktion hade att hålla föreläsningar vid lantbruksinstitutet ävensom att hålla föredrag ute i landet på begäran

av hushållningssällskap och föreningar m. m., vore det givet, att även förberedelserna härför toge icke ringa tid.

Vad slutligen beträffade deras befattning med riksstamböckerna, så vore denna knappast av den omfattning, som man skulle hava anledning att antaga på grund av den uppmärksamhet, utredningen ägnat däråt. Även i detta avseende föreläge emellertid stor olikhet de olika konsulenterna emellan.

Styrelsen ville icke helt förneka, att bestyret med riksstamböckerna möjligen skulle, såsom jordbruksutredningen ifrågasatt, åtminstone i vissa fall kunna övertagas av vederbörande avelsföreningar. Något som talade mot en sådan anordning, vore emellertid, bland annat, att de hos avelsföreningarna anställda konsulenterna, som skulle komma att handhava stamboksföringen, icke torde kunna gentemot de enskilda djurägarna, i vilkas intresse det givetvis låge att få så många djur som möjligt införda uti vederbörande stambok, i tillbörlig grad uppehålla villkoren för djurs införande i stamboken.

Enligt styrelsens uppfattning måste det anses vara till fördel för riksstamboksföringen, att denna till viss grad vore lagd på statskonsulenterna och skedde på deras ansvar. Det syntes därför styrelsen önskligt, att så även i fortsättningen kunde ske, i den mån denna uppgift läte sig förena med statskonsulenternas övriga arbetsuppgifter.

Enligt utredningens förslag skulle stamboksföringen överlåtas på respektive avelsföreningar. Utredningen gjorde emellertid det betydelsefulla tillägget, att avelsföreningarnas stamboksföring givetvis borde ske under statens ledning och kontroll. Med avseende härå syntes i allt fall den frågan hava berättigande, huru det skulle bliva möjligt för byråchefen på jordbruksbyrån att med den personalutrustning, som utredningen föreslog för byrån, och med de omfattande arbetsuppgifter, som eljest skulle ankomma på honom, i nämnvärd grad kunna följa stamboksföringen över alla dessa olika djurslag och raser och däröver öva nödig ledning och kontroll.

Utredningen hade räknat med ökade statsunderstöd till avelsföreningarna såsom en nödvändig följd av deras övertagande av stamboksföringen och vissa andra uppgifter i anledning av statskonsulentbefattningarnas indragning. Då utredningen uppskattade de nya anslagsbehov, som skulle uppstå på grund av statskonsulentinstitutionens avveckling till 40,000 kronor, vore det uppenbart, att någon besparing för staten icke kunde förväntas uppkomma genom reformens genomförande. Tvärtom syntes en betydande merutgift för staten därav bliva följden, åtminstone så länge statskonsulenterna kvarstode på övergångsstat och uppbyure avlöning.

En indragning av statskonsulenterna skulle medföra stora svårigheter för styrelsen att på tillfredsställande sätt fullgöra sina förvaltningsuppgifter, särskilt inom de förvaltningsområden, som därav bleve närmast berörda. Den livliga kontakt, som styrelsen tack vare statskonsulenterna hittills haft möjlighet att uppehålla med avelsarbetet beträffande husdjuren ävensom med mejerihanteringen, skulle härigenom upphöra, säkerligen till skada för vederbörande näringsgrenar. Det syntes icke vara möjligt för en enda person — här närmast byråchefen å lantbruksbyrån — att besitta en så ingående sakkunskap och förskaffa sig en så omfattande erfarenhet i fråga om hela det avelsarbete inom olika djurslag och raser, att han utan stöd av specialutbildade medhjälpare skulle med framgång kunna företräda dess intressen inom statsförvaltningen och utöva nödig

kontroll över användningen av de till husdjursavelns främjande beviljade statsmedel.

Lantbruksstyrelsen har därför funnit sig böra bestämt avstyrka jordbruksutredningens ifrågavarande förslag.

Skulle det emellertid anses påkallat att hålla frågan om statskonsulentbefattningarnas fortsatta behövlighet öppen, syntes detta styrelsen kunna ske genom meddelande av en föreskrift till statbestämmelserna, att statskonsulentbefattning icke finge vid inträffande vakans återbesättas med ordinarie innehavare, förrän Kungl. Maj:t efter verkställd utredning — eventuellt efter riksdagens hörande — därtill lämnat tillstånd. En dylik anordning skulle med hänsyn till styrelsens uppfattning i föreliggande fråga innebära den fördelen, att åtminstone de nuvarande statskonsulenterna bibehölles i sina nuvarande funktioner.

Departementschefen har efter en sammanfattande redogörelse för jordbruksutredningens uttalande rörande statskonsulenternas förändrade uppgifter, anfört huvudsakligen följande:

»Jag delar denna utredningens uppfattning. Det behov från jordbrukarnas sida av en med statens stöd anordnad konsulentverksamhet, som må göra sig gällande, torde lämpligen böra tillgodoses genom hos hushållningssällskapen eller av jordbrukarnas egna organisationer anställda konsulenter, varigenom den statligt organiserade konsulentverksamheten, i den begränsade omfattning den ännu bedrivs, synes kunna upphöra. Lantbruksstyrelsen har visserligen i sitt utlåtande över utredningens betänkande betonat betydelsen av det arbete, statskonsulenterna alltjämt utföra genom sina förrättningsresor ute i landet ävensom under sin tjänstgöring i lantbruksstyrelsen. Åtskilliga av de uppgifter, varmed statskonsulenterna för närvarande hava att taga befattning, synas mig emellertid kunna med fördel överlåtas på lokala organ. Vad särskilt angår den av jordbruksutredningen berörda riksstamboksföring, vilken nu ombesörjes av statskonsulenterna i husdjursskötsel under tjänstgöring i styrelsen och vid resor till premieringsmöten o. dyl., torde denna kunna utan olägenhet anförtros åt avelsföreningarna. Vidare synes det mig knappast nödvändigt för ledandet och övervakandet från statens sida av avelsarbetet på husdjursskötselns område, att den centrala statsmyndighetens representanter aktivt deltaga i premieringsnämndernas arbete, exempelvis såsom ordförande. För dylika uppdrag torde tillgång på lämpliga personer förefinnas ute i orterna. Med sådan begränsning i tjänsteåliggandena blir statskonsulenternas arbetsuppgift huvudsakligen att vid sidan av det administrativa arbetet i lantbruksstyrelsen å styrelsens vägnar utöva den inspekterande och kontrollerande verksamheten på husdjursskötselns område. Det finnes då enligt min mening icke längre anledning att bibehålla statskonsulentinstitutionen såsom sådan. De på statskonsulenterna ankommande tjänsteuppgifterna torde på ett mera ändamålsenligt sätt och med bättre utnyttjande av arbetskrafterna kunna fullgöras, om vederbörande byrå inom lantbruksstyrelsen i samband med den ifrågasatta omorganisationen utrustas med härför er-

forderliga arbetskrafter. Härtill återkommer jag i det följande. I förevarande sammanhang vill jag förorda, att de tre statskonsulenterna i husdjursskötsel indragas.

Vad härefter angår statskonsulenten i mejerihantering, torde jag få framhålla, att lantbruksstyrelsen jämväl i fortsättningen lärer hava behov av en på mejerihanteringsens område sakkunnig befattningshavare. Även en sådan tjänsteman torde emellertid lämpligen böra direkt inordnas i styrelsens organisation. Jag får sålunda jämväl tillstyrka, att statskonsulenten i mejerihushållning indrages.

De nuvarande innehavarna av de fyra statskonsulentbefattningarna synas böra i samband med statskonsulentinstitutionens avveckling uppföras å lantbruksstyrelsens övergångsstat med skyldighet för dem att tillsvidare tjänstgöra å byrå inom styrelsen.

Genom statskonsulenternas indragning skulle även de två nuvarande stipendiaterna i husdjursskötsel och mejerihantering bliva för sitt egentliga ändamål såsom rekryteringspersonal till statskonsulentbefattningarna obehöfliga. Jordbruksutredningen har på anförda skäl ansett stipendiaterna böra under en viss övergångstid bibehållas och därvid stå under lantbruksstyrelsens ledning. Jag anser mig emellertid av finansiella skäl icke kunna tillstyrka detta förslag.»

I de likalydande *motionerna I: 306 och II: 474* har i förevarande avseende hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om indragning av statskonsulentbefattningarna och avförande ur riksstaten av det under nionde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget till statskonsulenter och deras biträden.

Till stöd härför har närmast åberopats vad lantbruksstyrelsen i sitt yttrande i ärendet anført samt särskilt pekats på statskonsulenternas alltjämt betydelsefulla uppgift att utöva ledningen av vederbörande avel och verka för att i möjligaste mån ensartade bedömningsgrunder tillämpas vid premiering och stamboksföring inom olika distrikt och raser; i vilket syfte de alltjämt toge en verksam del i det praktiska arbetet ute i orterna. Med avseende å statskonsulenternas konsulterande verksamhet vore denna visserligen icke av samma betydelse som förr. Statskonsulenterna i får- och getskötsel samt i svinskötsel kunde dock alltjämt sägas ha en uppgift att fylla genom att tillhandagå djurägarna med råd och upplysningar. Statskonsulenten i boskapsskötsel toges i stor utsträckning i anspråk för ledningen av den för en ekonomisk boskapsavel viktiga kontrollverksamheten.

Såsom i ärendet framhållits har beträffande statskonsulenternas uppgifter en förskjutning så tillvida ägt rum att deras upplysnings- och rådgivande verksamhet inom respektive näringsgrenars område, vilken ursprungligen var den viktigaste, numera förlorat i betydelse i mån som inom hushållningssällskapen eller andra organisationer anställda konsulenter övertagit denna uppgift i allt större omfattning. Statskonsu-

lenterna hava emellertid enligt utskottets mening fortfarande flera mycket betydelsefulla uppgifter att fylla. Den ojämförligt viktigaste uppgiften, som för närvarande åligger statskonsulenterna på husdjursskötselns område, torde vara att utöva ledningen av vederbörande avelsgrenar. I motionerna I: 306 och II: 474 har särskilt framhållits denna statskonsulenternas verksamhet ävensom deras uppgift att verka för att så långt som möjligt och i den mån de lokala förhållandena det medgiva ensartade bedömningsgrunder tillämpas vid premiering och stamboksföring inom olika distrikt och raser. Härutinnan kunna enligt utskottets mening de lokala konsulenterna icke göra statskonsulentinstitutionen överflödig. För att härutinnan kunna utöva en gagnande verksamhet kräves nämligen att äga den överblick på området, som endast torde kunna förvärfvas genom att, på sätt statskonsulenterna äro i tillfälle till, följa förhållandena på området i landets olika delar. Vidkommande de på respektive områden verkamma riksföreningarna torde dessa i varje fall icke ännu vara så rustade, att de lämpligen kunna övertaga statskonsulenternas ifrågavarande uppgifter. I samband härmed torde för övrigt böra framhållas, att statskonsulenterna i egenskap av statens befattningshavare lära kunna på ett helt annat sätt än i enskilda organisationers tjänst anställda personer hävda det allmännas intresse gent emot ortsintressena. Vidare bör icke förbises statskonsulenternas uppgift att vaka över beviljade anslags ändamålsenliga användning. Den statskonsulenterna åliggande skyldigheten att i den mån de icke äro upptagna av tjänsteförrättningar ute i landet tjänstgöra i lantbruksstyrelsen har av lantbruksstyrelsen tillmätts synnerlig vikt. Styrelsen har framhållit, att stora svårigheter skulle uppstå för styrelsen vid handläggningen av de förvaltningsuppgifter, som fölle inom respektive statskonsulenters verksamhetsområde, därest styrelsen icke längre hade tillgång till statskonsulenternas speciella sakkunskap och ingående kännedom om förhållandena på olika orter. Lantbruksstyrelsen har ock i ärendet betonat statskonsulenternas betydelse såsom rapportörer hos styrelsen, varigenom möjliggjorts för styrelsen att hålla en mera omfattande förbindelse med de praktiska utövarna av ifrågavarande näringsgrenar, ävensom att få en ingående inblick i samma näringsgrenars tillstånd och behov ute i landet.

Med hänsyn till anförda omständigheter kan utskottet icke dela departementschefens uppfattning att några mera vägande skäl icke längre föreligga för statskonsulentinstitutionens bibehållande, utan anser i likhet med motionärerna, att de tre statskonsulenterna i husdjursskötsel böra tillvidare bibehållas, under alla förhållanden så länge de nuvarande befattningshavarna, vilka i egenskap av ordinarie tjänstemän i allt fall äro tillförsäkrade oavkortade löneförmåner, kvarstå i sina befattningar. I mån av befattningshavarnas avgång synes utskottet lämpligt att på nytt till prövning upptaga frågan om vederbörande befattnings bibehållande eller indragande. I anslutning härtill bör i anmärkning under staten angivas,

att ifrågavarande befattningar må först efter verkställd närmare utredning och efter det riksdagens medgivande därtill erhållits besättas med ordinarie innehavare. Härtill återkommer utskottet längre fram. Vad utskottet nu anfört gäller sålunda statskonsulentbefattningarna i boskapskötsel, i svinskötsel och i får- och getskötsel. I den mån förändrade förhållanden kunna anses böra därtill föranleda, lärer Kungl. Maj:t komma att vidtaga erforderliga ändringar i gällande instruktion för dessa statskonsulenter.

Vad angår statskonsulenten i mejerihushållning torde i viss mån gälla andra förhållanden. Den starka koncentration på mejerihushållningens område, som ägt rum under senaste tiden, synes göra behovet av en statskonsulentbefattning på ifrågavarande område mindre trängande. Departementschefen liksom lantbruksstyrelsen har emellertid anfört, att jämväl i fortsättningen behov föreligger för lantbruksstyrelsen av en på mejerihanteringsens område sakkunnig befattningshavare. Mot att denne befattningshavare i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag direkt inordnas i lantbruksstyrelsen har utskottet intet att erinra. Den nuvarande innehavaren av statskonsulentbefattningen i mejerihushållning torde sålunda böra uppföras på övergångsstat med skyldighet för honom att tjänstgöra på byrå inom lantbruksstyrelsen. Jämväl till denna fråga återkommer utskottet här nedan.

Vidkommande de två nuvarande stipendiaterna i husdjursskötsel och mejerihushållning, vilka äro närmast avsedda för rekrytering av statskonsulentbefattningarna, bliver den sistnämnda stipendiatbefattningen obehövlig för sitt ändamål genom indragning av statskonsulentbefattningen i mejerihushållning och bör sålunda avföras ur staten. Däremot torde stipendiaten i husdjursskötsel i anslutning till att utskottet tillstyrkt bibehållande av de tre statskonsulenterna i husdjursskötsel böra fortfarande upptagas i staten.

Lantbruksstyrelsens organisation.

Å den nuvarande lantbruksbyrån i lantbruksstyrelsen tjänstgöra 1 byråchef (B 30), 2 byrådirektörer (B 26), varav en föredragande i trädgårdsärenden samt 1 förste amanuens och 1 amanuens ävensom statskonsulenterna. Staten för stuteriöverstyrelsen upptager, förutom chefen, 1 byrådirektör (B 26), 1 notarie (B 21) och 1 kontorsbiträde (B 4).

Den föreslagna överflyttningen till lantbruksstyrelsen av stuteriärendena har *jordbruksutredningen* funnit påkalla inrättandet därstädes av en särskild byrå för dessa ärendens handläggning (*stuteribyran*).

Jordbruksutredningens förslag om starkare inriktning från styrelsens sida på ärenden, som röra den lägre lantbruksundervisningen samt jordbrukets ekonomiska spörsmål, innebär en väsentlig ökning i den sty-

relsen åvilande arbetsbördan. Å andra sidan beräknas ett genomförande av förslaget om överflyttande till medicinalstyrelsen av handläggningen av ärenden, som röra nötkreaturstuberkulos och kontroll å den s. k. pastöriseringslagens efterlevnad, innebära viss minskning av lantbruksstyrelsens arbetsområde. I sin helhet betraktade skulle, såsom utredningen framhåller, de av utredningen framförda förslagen i avseende å lantbruksstyrelsens framtida arbetsuppgifter ställa väsentligt ökade krav på styrelsen. Då redan styrelsens nuvarande arbetsbörda ansetts vara av den storlek, att en personalförstärkning vore erforderlig, har utredningen funnit behovet för lantbruksstyrelsen av ytterligare arbetskraft framstå med ökad tydlighet.

Jordbruksutredningens förslag innebär, att den nuvarande lantbruksbyrån inom lantbruksstyrelsen uppdelas i tre byråer, *jordbruksbyrån*, *undervisningsbyrån* och *lantbruksekonomiska byrån*.

Efter företagen undersökning av olika möjligheter har utredningen till en början funnit undervisningsärendena vara av den relativt självständiga beskaffenhet och tillika av den omfattning och vikt, att de lämpligen kunde utgöra motiv för inrättande av en särskild byrå, *undervisningsbyrån*. En särskild målsman i byråchefs ställning för handhavande av ärenden rörande lantbruksundervisning ansåge utredningen redan under nuvarande förhållanden motiverad, men behovet härav skulle bli ännu större, därest den tillökade och betydelsefulla uppgiften att inspektera de lägre lantbruksundervisningsanstalterna skulle i huvudsak fyllas av befattningshavare inom lantbruksstyrelsen.

Vad beträffar denna byrås arbetsområde, borde enligt jordbruksutredningens förmenande dit lämpligen hänföras icke blott ärenden, som rörde undervisningen i lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor samt inspektionen över denna undervisning ävensom undervisningen vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet vid Alnarp och vid lanthushållningsseminariet i Rimforsa utan även ärenden angående specialundervisningen å lantbrukets område, såsom trädgårdsskolor och mejeriskolor ävensom olika slag av specialkurser, såsom utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare, fortbildningskurser för mejeripersonal, utbildningskurser för mjölkbedömare, vandringsrättare, trädskötare och inträdessökande i mejeriskolor för kvinnor samt undervisning för i mindre jordbruk deltagande män och kvinnor ävensom av hushållningssällskapen anordnade resor för lantbrukets studerande.

Med hänsyn till att de ekonomiska problemen på senare tid kommit att intaga en alltmera framskjuten plats inom jordbruket har utredningen ansett nödvändigt, att ifrågavarande problem jämväl från statens sida ägnas uppmärksamhet. Enligt utredningens uppfattning äro de uppgifter, som här vänta, av den vikt och krävande beskaffenhet, att för deras tillgodoseende erfordras en särskild byrå i lantbruksstyrelsen. Denna byrå borde lämpligen benämnas *lantbruksekonomiska byrån*.

Den huvudsakliga uppgiften för en lantbruksekonomisk byrå syntes böra vara att handlägga sådana förvaltningsärenden, som avsåge jordbrukets yttre omsättning, tagen i vidsträckt bemärkelse. Därvid borde särskilt sådana frågor, som sammanhänge med avsättningen av lantbrukets produkter, i betydande utsträckning komma att giva byrån sysselsättning.

Hit vore att hänföra sådana ärenden, som avsåge standardisering och märkning av olika slags lantbruksprodukter ävensom kontrollen över att i samband därmed utfärdade kvalitetsbestämmelser efterlevdes. I nära anknytning härtill stode ärenden, som avsåge förädlingen utav lantbruksalster — jordbrukets förädlingsindustrier — därvid mejerihanteringen särskilt syntes förtjäna framhållas. Jämväl dessa ärenden syntes böra handläggas å den lantbruksekonomiska byrån. Detta gällde alltså även frågor rörande lån från statens mejerilånefond.

Byrån borde vidare hava sin uppmärksamhet riktad på åtgärder, som kunde hava betydelse för utrikeshandeln med lantbruksprodukter. Det kommersiella informationsväsendet på jordbrukets och fiskets område borde sålunda sortera under lantbruksekonomiska byrån, som borde verka för ej mindre att ett omfattande och tillförlitligt fortlöpande rapportmaterial anskaffades såväl beträffande de områden, där särskilda lantbruksattachéer vore verksamma, som även från andra betydelsefulla länder, än även att det sålunda insamlade informationsmaterialet snabbt och effektivt ställdes till näringslivets förfogande. De uppgifter, som i fortsättningen syntes böra åvila staten beträffande smörprovningar och annan jämförlig kontroll över jordbrukets exportvaror, borde jämväl handhavas av lantbruksekonomiska byrån.

Lantmannakooperationen borde av byrån följas med uppmärksamhet, och byrån borde även handlägga ärenden rörande lån från tillgängliga statliga fonder till andelsrörelsens främjande.

Den lantbruksekonomiska byrån syntes jämväl böra vara forum för den kontroll, som stadgats beträffande den inrikes handeln med smör och ost, liksom också för kontrollen å tillverkningen av och handeln med margarin m. m.

Bland ytterligare ärenden, som syntes böra i förekommande fall handläggas av lantbruksekonomiska byrån, vore att nämna sådana, som avsåge jordbrukets kapitalförsörjning ävensom jordbrukets transport- och fraktproblem.

Det kunde vidare ifrågasättas, huruvida icke ärenden rörande bokföringsverksamhet vid jordbruket och dettas driftsekonomiska problem i allmänhet lämpligen borde falla under ifrågavarande byrås förvaltningsområde.

Vad nyss sagts beträffande handläggningen av ärenden rörande jordbrukets yttre omsättning gällde i tillämpliga delar om motsvarande ärenden avseende fiskerinäringen och trädgårdsskötseln. Dock finge härvid givetvis förutsättas samråd med respektive fiskeribyran och byrådirektören i trädgårdsskötsel, och det kunde naturligtvis därvid i vissa fall tänkas finnas lämpligt, att föredragning skedde genom tjänsteman vid annan byrå än den lantbruksekonomiska.

Den avlastning från lantbruksbyrån, som skulle bli en följd av upprättandet av två nya byråer, undervisningsbyrån och lantbruksekonomiska byrån, vore att beteckna såsom synnerligen betydande, och ytterligare uppdelning av förstnämnda byrå syntes därför enligt utredningens förmenande åtminstone för närvarande icke vara erforderlig. De uppgifter, som därefter skulle återstå för lantbruksbyråns vidkommande, kunde i huvudsak innefattas under följande huvudrubriker, nämligen:

- växtodling och växtförädling,
- trädgårdsskötsel i den mån ärenden, som röra denna näringsgren, icke tillhöra annan byrå,
- husdjursskötsel,

det mindre jordbruket, med undantag för däri ingående undervisning, samt

hushållningssällskapens allmänna organisation.

Dessa ärendegrupper vore visserligen betydande men dock icke mera omfattande, än att de syntes lämpligen kunna handläggas å en byrå. Denna byrå syntes lämpligen böra benämnas *jordbruksbyrån*.

Jordbruksutredningen, som i sitt förslag till personaluppsättning på sätt nämnts utgår från en uppdelning av den nuvarande lantbruksbyrån på tre byråer, en jordbruksbyrå, en undervisningsbyrå och en lantbruksekonomisk byrå, föreslår, att byrådirektören för trädgårdsärenden överflyttas till undervisningsbyrån, till vars arbetsområde skulle hänföras, bland annat, ärenden rörande trädgårdsundervisning, samt att den andra byrådirektörsbefattningen indrages och den nuvarande innehavaren uppföres å övergångsstat med skyldighet för honom att under övergångstiden tjänstgöra inom styrelsen, dock utan direkt anknytning till någon viss byrå.

Enligt utredningens mening skulle den ifrågasatta organisationsförändringen påfordra en ökning i de nuvarande arbetskrafterna med 2 byråchefer, varjämte för undervisningsbyrån skulle erfordras 1 förste amanuens samt för lantbruksekonomiska byrån 1 byråinspektör å extra stat för mejeriärenden (B 24) ävensom 1 amanuens. Under övergångstiden förut-sattes statskonsulenten i mejerihushållning å övergångsstat bliva förordnad å nyssnämnda byråinspektörsbefattning, varjämte en förste amanuens-tjänst ej heller skulle under övergångstiden behöva tillsättas.

I avseende å lantbruksstyrelsens *agrikulturtekniska byrå*, *fiskeribyrå* och *administrativa byrå* har jordbruksutredningen icke funnit anledning att föreslå någon ändring i hittillsvarande arbetsuppgifter och organisatoriska ställning. Utredningen har allenast förordnat, att benämningen agrikulturtekniska byrån förkortas till kulturtekniska byrån.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd. Om det ock förhölle sig så, att såsom jordbruksutredningen kunnat konstatera den nuvarande organisationen för lantbruksärendenas handläggning inom lantbruksstyrelsen icke vore tillfredsställande och att därför en uppdelning av arbetet på mer än en byrå hade fog för sig, hade lönenämnden å andra sidan icke kunnat undgå att finna att — även om hänsyn toges till behovet av en starkare inriktning från styrelsens sida på ärenden, som rörde den lägre lantbruksundervisningen samt jordbrukets ekonomiska spørsmål — ett genomförande av jordbruksutredningens ifrågavarande förslag skulle medföra, att ämbetsverket bleve i viss mån överorganiserat. Detta förhållande syntes särskilt framträda därutinnan, att — fränsett tvenne för speciella uppgifter avsedda befattningar, en byrådirektör för trädgårdsärenden ävensom en byråinspektör för mejeriärenden — å dessa byråer icke skulle finnas befattningshavare i mellangrads ställning, utan det mera kvalificerade arbetet, däri föredragningskyldigheten inbegripen, uteslutande åvila byråcheferna. På detta sätt skulle organisationen av dessa byråer komma att i avsevärd mån avvika från vad som eljest i allmänhet kommit till tillämpning inom de centrala ämbetsverken och där befunnits ändamålsenligt.

För sin del ville nämnden ifrågasätta, huruvida icke förevarande organisationsfråga skulle kunna erhålla en tillfyllestgörande lösning genom att den nuvarande lantbruksbyrån uppdelades i två byråer med viss personal även i mellangradsställning.

Lantbruksstyrelsen, som i sitt yttrande rörande jordbruksutredningens förslag till byråindelning utgått från att hästavelsårendena icke komme att överflyttas till lantbruksstyrelsen, har anfört.

I likhet med jordbruksutredningen ansåge styrelsen, att ett bibehållande i huvudsak på en hand utav föredragningskyldigheten för hela den nuvarande lantbruksbyråns arbetsområde, med den påbyggnad härpå i fråga om undervisningsärenden och lantbruksekonomiska ärenden, som av jordbruksutredningen ifrågasatts och mot vilken styrelsen principiellt icke hade något att erinra, icke längre vore möjlig, utan borde en uppdelning av denna föredragningskyldighet på lämpligt sätt komma till stånd. Styrelsen ansåge sig också i stort sett kunna giva sin anslutning till de synpunkter, som av utredningen anförts i fråga om en uppdelning av nämnda föredragningskyldighet. Emellertid syntes det styrelsen, som om härvid även vissa andra synpunkter borde komma i beaktande.

Såsom villkor för en uppdelning syntes sålunda böra uppställas fordran på att arbetsområdet skulle kunna delas på sådant sätt, att klara gränslinjer erhöles mellan de olika delarna. Vidare borde denna uppdelning ske på sådant sätt, att förvaltningsuppgifter, som naturligen hörde ihop, ej åtskildes, varigenom uppdelningen skulle verka konstruerad och säkerligen medföra oreda vid det dagliga arbetet.

Vad först undervisningsärendena beträffade, syntes dessa kunna betraktas utgöra ett för sig avgränsat område, som utan större svårighet skulle kunna åtskiljas från övriga ärendegrupper. Något hinder att låta undervisningsärendena utgöra en särskild byrå för sig kunde sålunda icke sägas föreligga. I likhet med utredningen ville därför även styrelsen förorda, att en särskild undervisningsbyrå upprättades inom styrelsen med föredragande i byråchefs ställning. Beträffande denna byrås arbetsuppgifter kunde styrelsen även i huvudsak ansluta sig till utredningens förslag.

Vidkommande de lantbruksekonomiska ärendena ansåge styrelsen för sin del, att en klarare uppdelning skulle åstadkommas beträffande här ifrågavarande arbetsuppgifter, därest man, å ena sidan, till en grupp hänförde ärenden, som avsåge själva jordbruksproduktionen, däruti inberäknade jordbrukets förädlingsindustrier, och, å andra sidan, till en annan grupp alla ärenden, som avsåge jordbruksprodukternas avsättning i mera vidsträckt bemärkelse.

Ehuru styrelsen ingalunda underskattade de lantbruksekonomiska frågornas betydelse, ville det emellertid synas styrelsen, som om genom denna reducering av arbetsområdet tillräckligt underlag för upprättandet av en särskild byrå för de lantbruksekonomiska ärendena knappast skulle föreligga. Då, så vitt lantbruksstyrelsen kunde döma, avgörande hinder knappast borde möta för att erhålla en för föredragning av dessa ärenden fullt kvalificerad person, även om härför erbjödes en tjänsteställning såsom byrådirektör i 28:e lönegraden, syntes ej heller av denna anledning en ny byråchefsbesättning behöva inrättas. Lantbruksstyrelsen ville därför ifrågasätta, att man tillsvidare utginge från att, sedan undervisnings-

ärendena fränskiljts från den nuvarande lantbruksbyråns arbetsområde, återstående ärendegrupper bibehölles å en enda byrå, givetvis dock med särskild föredragande för de lantbruksekonomiska ärendena. Byrån, som fortfarande borde behålla benämningen lantbruksbyrån, skulle sålunda uppdelas i två avdelningar, av vilka den ena, som skulle omfatta de lantbruksekonomiska ärendena, lämpligen borde benämnas ekonomiska avdelningen och den andra, dit alla övriga ärenden skulle föras, gäves namnet allmänna avdelningen.

För tillgodoseende av personalbehovet å ifrågavarande byråer ansåge lantbruksstyrelsen böra inrättas följande nya befattningar, nämligen för lantbruksbyrån 1 byrådirektör för lantbruksekonomiska ärenden (B 28), 1 byråinspektör för husdjursskötsel (B 24), 1 byråinspektör för mejeriärenden (B 24), de båda sistnämnda under förutsättning att statskonsulenterna indragas, samt 1 byråagronom (B 21). För undervisningsbyrån avser styrelsen nyinrättande av 1 byråchefsbefattning, varjämte till denna byrå skulle överflyttas den ena av byrådirektörsbefattningarna å den nuvarande lantbruksbyrån. Denna sistnämnda tjänst skulle dock förändras till byråinspektörstjänst vid den nuvarande tjänstinnehavarens avgång från tjänsten.

Departementschefen har tillstyrkt inrättande av en särskild byrå inom lantbruksstyrelsen för stuteriärendenas handläggning (stuteribyran).

Vidkommande den nuvarande lantbruksbyrån har departementschefen anfört i huvudsak följande.

»Uppenbart synes mig vara, att den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av lantbruksbyrån på icke mindre än tre byråer skulle, även om hänsyn togs till den av utredningen åsyftade, starkare inriktningen av lantbruksstyrelsens ämbetsförvaltning på lantbruket berörande undervisnings- och jordbruksekonomiska spörsmål, komma att innebära en viss överorganisering. Den föreslagna organisationen kan befaras leda till att byråchefernas å de tre byråerna förhållandevis dyrbara tid och arbetskraft komme att i viss utsträckning ägnas åt arbetsuppgifter, som mycket väl och med fördel kunde överlämnas åt kvalificerade befattningshavare i lägre tjänsteställning än byråchef. Avsaknaden av dylika tjänstemän skulle säkerligen medföra vissa olägenheter i avseende å byråarbetets ombesörjande under byråchefens semester, under hans frånvaro från tjänsterummet på grund av tjänsteresor m. m. Härtill kommer ock den påtalade svårigheten att finna en lämplig avgränsning mellan de arbetsuppgifter, som skulle åvila den lantbruksekonomiska byrån, å ena, och jordbruksbyrån, å den andra sidan.

Jag finner det därför nödigt och lämpligt, att den ifrågasatta byråuppdelningen begränsas till två byråer. En sådan byråorganisation skulle förutsätta anställande av för kvalificerat byråarbete kompetenta befattningshavare i mellangrads ställning, varigenom vederbörande byråchef skulle kunna helt ägna sig åt ärendenas föredragning ävensom åt initiativrik verksamhet inom vederbörande byrås förvaltningsom-

råde. Åt dylika biträdande tjänstemän skulle ock kunna vid behov anförtros den på byråcheferna ankommande inspektionsverksamheten.»

Med avseende å framkomna förslag till uppdelning av lantbruksbyrån har departementschefen funnit en bestämd fördel ligga i förslaget att hänföra undervisningsärendena till en särskild byrå men i övrigt låta jordbruksärendena i allmänhet, däri inbegripet jämväl de ekononiska frågorna, kvarbliva å den nuvarande lantbruksbyrån.

Därefter har departementschefen fortsatt sålunda:

»Sistnämnda förslag synes mig emellertid innebära en annan, icke mindre framträdande olägenhet. Den ärendesgrupp, nämligen undervisningsärendena, som vid en sådan anordning skulle avdelas från den nuvarande lantbruksbyrån, är av relativt ringa omfattning. Såsom jag redan antytt har en särskild byrå för undervisningsväsendet ansetts motiverad framför allt med hänsyn till de nya förvaltningsuppgifter på lantbruksundervisningens område, som vid en blivande organisationsförändring skulle tillföras lantbruksstyrelsen. I stort sett skulle, såvitt jag kan finna, ett genomförande av nu ifrågavarande förslag icke i önskvärd grad åvägabringa välbehörlig lättnad i den arbetsbörda, som åvilar den nuvarande lantbruksbyrån och som ansetts betinga en förändring i denna byrås nuvarande organisation. Frågan om en lämplig uppdelning av byrån i fråga synes sålunda erbjuda betydande svårigheter.

Emellertid möta här två ärendesgrupper, som i sig innesluta betydande förvaltningskomplex och som var för sig lämpligen synas kunna bilda kärnan i förvaltningsuppgifterna vid en klyvning av den nuvarande lantbruksbyrån i två byråer. Jag syftar härvid dels på ärendena rörande husdjursskötselns främjande, dels på de nyss omhandlade undervisningsärendena. Kring dessa båda ärendesgrupper såsom centrala arbetskomplex — ärendena rörande husdjursskötseln å den ena och ärendena rörande lantbruksundervisningen å den andra byrån — synes en uppsortering av den nuvarande lantbruksbyråns övriga arbetsuppgifter kunna ske i ändamål att ernå en möjligast jämr fördelning av arbetsbördan å de båda byråerna. Det är givetvis icke min mening att i detta sammanhang uppdraga några bestämda riktlinjer för en dylik fördelning av ärendena. Frågan härom torde få undersökas och övervägas, sedan riksdagen fattat sitt beslut i anslagsfrågan. Jag torde dock här antydningssvis få angiva, huru enligt mitt förmenande en sådan uppdelning av ärendena på de två byråerna lämpligen skulle kunna ordnas.

Till en nyinrättad *undervisningsbyrå* torde sålunda böra i första hand förläggas ärenden, som röra undervisningen i lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor samt inspektionen över denna undervisning, ävensom undervisningen vid lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitutet i Alnarp och vid lanthushållningsseminariet i Rimforsa. Vidare torde hit böra hänföras ärenden angående specialundervisningen å lantbrukets område, såsom mejeriskolor ävensom olika slag av specialkurser, såsom ut-

bildningskurser för ladugårdsförmän, svinskötare m. fl., fortbildningskurser för mejeripersonal, undervisning för i mindre jordbruk deltagande män och kvinnor ävensom av hushållningssällskapen anordnade resor för lantbrukets studerande. Men därutöver synas å denna byrå kunna förslagsvis handläggas ärenden rörande det mindre jordbruket, innefattande överinseendet och kontrollen över de med statsmedel understödda åtgärderna till höjande av sådant jordbruk, ärenden rörande tillsyn m. m. över de med statsmedel understödda kemiska stationerna, ärenden rörande befrämjandet av fröodlingen genom statens centrala frökontrollanstalt och dess filial ävensom de lokala frökontrollanstalterna, ärenden rörande statsunderstödd växtförädling genom Sveriges utsädesförening och den praktiskt vetenskapliga verksamheten vid Weibullsholm samt slutligen ärenden rörande mossodlingar och övrig försöksverksamhet.

Till *lantbruksbyråns* arbetsområde skulle efter den föreslagna utflyttningen till den nya undervisningsbyrån av nuvarande arbetsuppgifter komma att höra ärenden rörande främjande av nötboskapsavel, svinavel samt får- och getavel ävensom av kontrollföreningsverksamheten, ärenden rörande biskötselns och fjäderfäskötselns främjande, ärenden rörande växtodling, i den mån dessa ej ankomma på annan byrå, ärenden angående mejerihanteringen, provning av jordbruksmaskiner och redskap, hushållningssällskapens organisation och verksamhet samt hos hushållningssällskapen anställda, med bidrag av statsmedel avlönade sekreterare och konsulenter m. fl. och deras verksamhet, ävensom ärenden rörande lantbrukets ekonomi, såsom lantmannaprodukternas avsättning, jordpolitiken och jordbrukets kreditförhållanden, statens utlåningsfonder, såvitt dessa avse jordbruket och ej ankomma å annan byrå inom styrelsen, lantmannakooperation samt jordbrukets förädlingsindustrier. Slutligen torde å denna byrå ock böra handläggas sådana allmänna lantbruksärenden, som icke i instruktion eller arbetsordning tilldelats viss byrås föredragning.

I detta sammanhang torde jag få framhålla, att den organisationsförändring, som jag nu ifrågasätter, icke torde böra betraktas såsom definitiv, utan fastmera anses såsom en provisorisk anordning i avvaktan på vunnen närmare erfarenhet rörande de nya förvaltningsuppgifter, som i samband med organisationsförändringarna skulle tillföras lantbruksstyrelsen. Härav följer enligt min mening, att den nya undervisningsbyrån tillsviðare icke bör uppföras å ordinarie stat.

I fråga om lantbruksstyrelsens övriga byråer synes mig ingen annan ändring i organisation eller förvaltningsuppgifter böra vidtagas än att i enlighet med jordbruksutredningens förslag agrikulturtekniska byrån erhåller den ändrade benämningen kulturtekniska byrån. Den på tal förda frågan om en uppdelning av den nuvarande fiskeribyran på tvenne byråer har jag sålunda icke ansett i förevarande sammanhang böra upptagas till prövning.»

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle alltså lantbruksstyrelsen organi-

seras på följande sex byråer, nämligen lantbruksbyrån, stuteribyrån, kulturtekniska byrån, fiskeribyrån, administrativa byrån samt undervisningsbyrån.

Beträffande personalbehovet å de förevarande byråerna har departementschefen anfört följande:

»För undervisningsbyrån böra avses följande nya befattningar, nämligen 1 byråchef samt 1 byråinspektör, den sistnämnde med placering i lönegrad B 24. Jag finner mig sålunda icke böra understödja tanken på att helt överlämna inspektionsverksamheten åt arbetskraft utom styrelsen. Hinder bör dock icke föreligga, att, därest viss inspektionsuppgift icke skulle medhinnas av byråns egen personal, sådant uppdrag lämnas åt utanför styrelsen stående kvalificerad person. Enär undervisningsbyrån icke skulle uppföras å ordinarie stat, torde ej heller nyssnämnda två befattningar nu böra upptagas å lantbruksstyrelsens ordinarie stat.

Jag har förut uttalat såsom min mening, att tillräcklig anledning icke förefinnes att inom lantbruksstyrelsen bibehålla en särskild föredragande för trädgårdsärenden. Byrådirektörsbefattningen för trädgårdsärenden bör sålunda indragas och den nuvarande innehavaren uppföras å övergångsstat. Å Kungl. Maj:t torde få ankomma att, i samband med beslut om ärendenas fördelning å lantbruks- och undervisningsbyråerna, bestämma den byrå, å vilken sagda befattningshavare skall tjänstgöra. Med den av mig föreslagna förstärkningen i arbetskrafterna å här ifrågavarande byråer skulle enligt min mening ej heller den andre å den nuvarande lantbruksbyrån anställda byrådirektören bliva behöfvig, utan torde jämväl denna befattning böra indragas och den nuvarande tjänstinnehavaren uppföras å övergångsstat. Jag förutsätter emellertid, att denne tillsvidare förordnas att uppehålla den icke-ordinarie byråinspektörsbefattningen å undervisningsbyrån, vadan denna tjänst under övergångstiden icke skulle behöva nytillsättas. Likaledes torde de båda byråinspektörsbefattningarna å lantbruksbyrån icke böra tillsättas, så länge å övergångsstat finnes uppförd befattning såsom statskonsulent i boskapsskötsel respektive mejerihushållning. De å övergångsstat uppförda statskonsulenterna böra enligt min mening i fortsättningen tjänstgöra å lantbruksbyrån.

På sätt lantbruksstyrelsen föreslagit bör enligt min mening å lantbruksbyrån nyanställas en byrådirektör för lantbruksekonomiska ärenden med föredragningsskyldighet. Jag kan dock icke ansluta mig till styrelsens förslag i fråga om denne befattningshavares lönegradsplacering, utan vill jag förordna, att befattningen i fråga placeras i lönegraden B 26. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande de på innehavaren ankommande göromålen synes mig befattningen nu icke böra uppföras å ordinarie stat.

Då jag vidare förordat, att statskonsulenterna indragas, torde å lant-

bruksbyrån böra, likaledes i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag, nyinrättas 1 byråinspektörsbefattning för husdjurskötsel samt 1 sådan befattning för mejeriärenden, båda med placering i lönegrad B 24. Jag finner mig ej kunna förorda ett tillmötesgående av lantbruksstyrelsens förslag om inrättande av en byråagronombefattning, utan torde i stället byrån böra tilldelas ytterligare 1 amanuens.

Byrådirektör för lantbruksekonomiska ärenden å lantbruksbyrån ävensom byråchef och byråinspektör å undervisningsbyrån böra äga åtnjuta lön enligt bestämmelserna i 33 § av kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 356) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen (de s. k. extrastatsreglerna).»

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle personalen å stuteribyran förutom byråchefen utgöras av 1 notarie (B 21) och 1 kontorsbiträde (B 4). Härjämte skulle såsom nu avses 4,000 kronor för extra arbetskrafter å byrån. Administrativa byråns arbetskrafter skulle förstärkas med en notarie (B 21) i icke ordinarie ställning och en amanuens.

Beträffande arbetskrafterna i biträdesgrad innefattar Kungl. Maj:ts förslag i huvudsaklig överensstämmelse med vad lantbruksstyrelsen hemställt förändring av två kanslibitträdestjänster till kontorsbiträdesbefattningar och uppförande av 3 nya icke-ordinarie biträdesbefattningar i kontorsbiträdes grad. De nya biträdena äro avsedda ett för vardera av lantbruks-, undervisnings- och administrativa byråerna. Härjämte skulle såsom redan nämnts å styrelsens ordinarie stat upptagas kontorsbiträdestjänst, avsedd för kontorsbiträdet hos stuteriöverstyrelsen.

Generaldirektörsbefattningen i lantbruksstyrelsen är enligt Kungl. Maj:ts förslag avsedd att upptagas bland de i 5 § 1 mom. första stycket av gällande avlöningsreglemente omförmälda chefsbefattningarna, innebärande att denna befattning skulle omändras till förordnandetjänst. Med befattningen skulle vara förenat ett årligt arvode av 19,000 kronor. Även befattningen såsom byråchef för stuteribyran skulle upptagas såsom förordnandetjänst med ett årligt arvode av 12,000 kronor. Härvid förutsättes, att, därest till befattningen skulle utses person, som åtnjuter lön eller arvode av annan statstjänst, däri inbegripen lön å övergångsstat för militär beställningshavare, han skall vara förpliktad att helt avstå sistnämnda lön eller arvode. Skulle till befattningen utses exempelvis en pensionerad beställningshavare vid armén, bör det föreslagna arvodet av 12,000 kronor minskas med ett mot pensionen svarande belopp.

I pensionshänseende skulle för generaldirektören i lantbruksstyrelsen komma att utan vidare gälla bestämmelserna i 2 § av kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 456) med bestämmelser för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk i fråga om rätt till pension, sådan denna paragraf efter vidtagna ändringar numera lyder (jfr 277/1925). Däremot skulle för chefen för stuteri-

byrån erfordras införande i sagda kungörelse av en särskild föreskrift rörande hans pensionsrätt. I sådant hänseende synes böra komma i tillämpning vad i kungörelsen i motsvarande hänseende är stadgat för byggnadschef i byggnadsstyrelsen. Rörande denna fråga har förslag framlagts på föredragning av chefen för finansdepartementet.

I de likalydande *motionerna I: 305 och II: 475* hemställes, att riksdagen må besluta att inom lantbruksstyrelsen inrätta en särskild byrå för lantbruksekonomiska ärenden i huvudsaklig överensstämmelse med vad jordbruksutredningen i sitt avgivna betänkande angående omorganisation av lantbruksstyrelsen föreslagit.

Vidare hemställes i de likalydande *motionerna I: 308 och II: 478*, att vid beräkning av kostnaderna för extra ordinarie tjänstemän hos lantbruksstyrelsen en byrådirektör i lönegrad B 26 utbytes mot en byråchef i lönegrad B 30, varigenom det ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen ökas med 1,920 kronor.

Samtliga dessa fyra motioner avse inrättande av en särskild byrå inom lantbruksstyrelsen för handläggning av lantbruksekonomiska frågor.

Till stöd härför har i huvudsak åberopats samma skäl, som anförts av jordbruksutredningen.

I anslutning till utskottets tillstyrkande av stuteriärendenas överflyttande till lantbruksstyrelsen biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag om att för handläggning av dessa ärenden inom lantbruksstyrelsen upprättas en särskild byrå med den personal, som i propositionen angivits. Likaså finner utskottet med hänsyn till de speciella kvalifikationer, som böra vara förenade med innehavandet av byråchefsbefattningen för denna byrå, lämpligt, att, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, denna befattning tillsättes på förordnande enligt 5 § i avlöningsreglementet.

Vad därefter angår den nuvarande lantbruksbyråns blivande organisation, synes den alltmer omfattande arbetsbördan å denna byrå göra en uppdelning av densamma ofrånkomlig. Jordbruksutredningens i *motionerna I: 308 och II: 478* upptagna förslag om denna byrås omedelbara uppdelning på icke mindre än tre byråer — en undervisningsbyrå, en lantbruksekonomisk byrå och en jordbruksbyrå — har synts jämväl utskottet innebära en viss överorganisation. Härtill kommer, såsom i ärendet uppvisats, att betydande svårigheter möta, då det gäller att finna en rationell och lämplig grund för den nuvarande lantbruksbyråns uppdelning. Denna uppdelning bör, såsom lantbruksstyrelsen framhållit, ske på sådant sätt, att dels klara gränslinjer erhållas mellan de olika delarna, dels ock förvaltningsuppgifter, som naturligen höra ihop, ej åtskiljas. Såsom departementschefen framhållit, kunna emellertid några klara gränser mellan de lantbruksekonomiska ärendena och de egentliga jordbruksärendena knappast uppdragas, då dylika ärenden ofta sammanhänga med och ingripa i

Utskottet.

varandra. Det lärer därför vara lämpligast att tillsvidare stanna vid Kungl. Maj:ts förslag om uppdelning på två byråer, en lantbruksbyrå och en undervisningsbyrå med en särskild föredragande i mellangradsställning för lantbruksekonomiska ärenden å lantbruksbyrån samt låta ytterligare uppdelning bliva beroende av om erfarenheten kommer att utvisa något bestämt behov därav. Mot en uppdelning på tre byråer talar för övrigt — förutom kostnadshänsyn — det av departementschefen anförda skälet, att de tre byråernas arbetsuppgifter skulle bliva av alltför liten omfattning för att motivera deras utrustande med några kvalificerade befattningshavare i mellangradsställning. Härmed komme också att följa den väsentliga olägenheten, att å vederbörande byrå icke skulle finnas någon, som lämpligen vid behov kunde övertaga byråchefens arbetsuppgifter. På grund av det anförda kan utskottet icke biträda motionerna i nu förevarande del utan anser sig böra i huvudsak ansluta sig till propositionen, varvid utskottet emellertid beträffande detaljerna vill framhålla följande. I fråga om personaluppsättningen å den blivande lantbruksbyrån förfaller, därest utskottets förslag om bibehållande av statskonsulenterna i boskapsskötsel, svinskötsel samt får- och getskötsel godtages, frågan om inrättande av en byråinspektörsbefattning för husdjursskötsel. Däremot bör, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, nyinrättas en byrådirektörsbefattning för lantbruksekonomiska ärenden (B 26) samt en byråinspektörsbefattning för mejeriärenden (B 24), avsedd att tillsvidare upprätthållas av den nuvarande statskonsulenten i mejeriärenden. Byrådirektörsbefattningen torde såsom Kungl. Maj:t föreslagit lämpligen böra tillsvidare uppföras såsom icke-ordinarie befattning. Lantbrukstyrelsen har därjämte ifrågasatt uppförande för den blivande lantbruksbyråns vidkommande av en byråagronombefattning. I avvaktan på närmare erfarenhet, om och i vad mån en ytterligare förstärkning av byråns organisation erfordras, kan utskottet icke förorda upptagande av en ordinarie byråagronomtjänst. Det är vidare att märka, att enligt utskottets förslag arbetskrafterna å lantbruks- och undervisningsbyråerna skulle erhålla ett tillskott genom bibehållande av byrådirektörsbefattningen för trädgårdsärenden. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att, i samband med beslut om ärendenas fördelning å de båda byråerna, närmare bestämma rörande denne befattningshavares tjänstgöring. Såsom utskottet redan förut här ovan uttalat torde emellertid denne befattningshavare i första hand böra vara föredragande av trädgårdsärenden. Mot förslaget om indragning av den andra byrådirektörsbefattningen å den nuvarande lantbruksbyrån har utskottet intet att invända. Utskottet har icke heller någonting att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag att för undervisningsbyråns vidkommande inrättas en byråchefs- och en byråinspektörsbefattning, vilka emellertid båda torde på sätt Kungl. Maj:ts förslag innebär böra tillsvidare uppföras såsom icke-ordinarie tjänster. Å den icke-ordinarie byråinspektörsbefattningen förutsättes i propositionen den av utskottet

till indragning förordade byrådirektören tillsvidare komma att förordnas, vadan denna byråinspektörs tjänst under övergångstiden icke skulle behöva tillsättas.

På grund av den ökning i arbetsuppgifterna för verket i dess helhet, som den tillstyrkta omorganisationen innebär, vill utskottet även förorda att arbetskrafterna å den administrativa byrån utökas på sätt i propositionen angivits eller med en icke ordinare tjänsteman i notariegraden (B 21) och en amanuens.

Utskottet har icke heller något att erinra mot att agrikulturtekniska byrån, såsom departementschefen förordnat, erhåller den ändrade benämningen kulturtekniska byrån.

Slutligen biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag om generaldirektörsbefattningens förändring till förordnandetjänst.

Avdelningen för bekämpande av tuberkulös hos nötkreatur.

Från och med år 1898 har riksdagen för varje år anvisat anslag till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreatur. För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag upptaget till ett belopp av 140,000 kronor. Med anslaget i fråga täckas de utgifter, som följa av det lantbruksstyrelsen meddelade uppdraget att övervaka och leda undersökningarna med tuberkulin och därav betingade åtgärder inom ladugårdarna ävensom övriga därmed sammanhängande åtgärder

De på lantbruksstyrelsen ankommande åtgärderna i förevarande avseende utföras inom en särskild, styrelsen underställd tuberkulosavdelning. Den å avdelningen anställda personalen utgöres av 1 föredragande (B 29), 1 tuberkuloskonsulent (B 24), 1 kansliskrivare (arvode högst 3,888 kronor) samt 1 expeditionsvakt (arvode högst 2,832 kronor). Avdelningen är uppförd å extra stat.

Utskottet har här ovan förordnat tuberkulosavdelningens överflyttande till medicinalstyrelsen.

Departementschefen har under nu förevarande avdelning anfört huvudsakligen följande:

»Vad angår löneställningen för chefen för avdelningen för tuberkulosbekämpandet inom medicinalstyrelsen, anser jag, som härom samrått med chefen för socialdepartementet, försiktigheten bjuda, att ifrågavarande befattningshavare icke placeras i högre lönegrad, än som medicinalstyrelsen föreslagit, d. v. s. i 28:e lönegraden. Då föreståndaren för tuberkulosavdelningen inom lantbruksstyrelsen befinner sig i pensionsåldern, låter sig denna ordning utan vidare genomföra.

Enligt tuberkulossakkunnigas förslag skulle byråassistenten å en blivande tuberkulosavdelning inom medicinalstyrelsen placeras i lönegrad B 23. Då emellertid den nuvarande konsulenten å tuberkulosavdelningen inom lantbruksstyrelsen tillhör 24:e lönegraden, synes det mig riktigast vara, att sistnämnda lönegradsplacering bibehålles, till dess frågan om

avdelningens framtida organisation hunnit prövas, särskilt som enligt vad utredningen anfört befattningen i fråga nu icke skulle behöva ny-tillsättas.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, skulle genom överflyttningen till medicinalstyrelsen en beräknelig besparing i personalkostnaderna uppstå av omkring 4,000 kronor.

Tuberkulosavdelningen inom medicinalstyrelsen torde tillsvidare bära bibehållas å extra stat samt utgifterna för avdelningen, åtminstone under nästa budgetår, bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda extra förslagsanslaget till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder i sådant hänseende som hittills tillämpats. Sedermera torde bära övervägas, huruvida icke utgifterna för avdelningen från och med budgetåret 1934—1935 bära bestridas från anslag under femte huvudtiteln.»

Utskottet.

Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Stuteriväsendet.

Till stuteriväsendet är i riksstaten uppfört ett ordinarie förslagsanslag. Samtliga utgifter för stuteriväsendet bestridas från och med budgetåret 1930/1931 av de medel, som inflyta till statsverket på grund av kungörelsen den 4 maj 1923 (nr 87) angående anordnande av vadhållning medelst s. k. totalisator (totalisatormedel). Dessa medel uppsamlas över förslagsanslaget till stuteriväsendet i en fond, benämnd stuteriväsendets fond, från vilken utgifterna i fråga skola direkt bestridas.

Med tillämpning från och med budgetåret 1931/1932 av den principen, att förslagsanslaget till stuteriväsendet bör upptagas med samma belopp som det, vartill totalisatormedlen beräknas komma att under budgetåret inflyta, har anslaget för innevarande budgetår uppförts med 800,000 kronor.

Utgifterna för stuteriväsendet för budgetåret 1932/1933 beräknades (R. skr. nr 54: 1932 p. 7) sålunda:

Stuteriöverstyrelsen, förslagsvis	kronor	42,100
Avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri, förslagsvis	»	50,500
Avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri, förslagsvis	»	101,000
Hästavelns befrämjande, förslagsvis	»	585,000

Summa förslagsvis kronor 778,600.

Under rubriken hästavelns befrämjande äro beräknade följande belopp:		
Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	kronor	201,000
Hästpremieringen, förslagsvis	»	354,000
Understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring av hästar	»	30,000

Förslagsvis kronor 585,000.

Med avseende å de i det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet ingående posterna bör i anslutning till det av utskottet tillstyrkta förslaget om hästavelsärendenas överflyttning till lantbruksstyrelsen posten till stuteriöverstyrelsen utgå ur anslaget.

I anslagsposterna till dels avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri, dels avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri har närmast genom sänkning av de för dyrtidstillägg beräknade beloppen vunnits en besparing av sammanlagt 7,600 kronor. I fråga om posten till hingstdepåernas och stuteriets verksamhet avses i propositionen, att den extra personalen för ridning och dressyr vid Flyinge hingstdepå och stuteri skall äga åtnjuta ålderstillägg lika med den ordinarie stallpersonalen eller 90 kronor efter respektive 3, 6 och 9 år motsvarande en utgiftsökning med 420 kronor. Sammanlagt räknas med en minskning i statens utgifter med i runt tal 20,000 kronor.

Anslagsposten till understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring av hästar är för närvarande upptagen till 30,000 kronor. Till understöd åt hästavelsföreningar har emellertid utöver det nyssnämnda särskilda anslaget å 30,000 kronor Kungl. Maj:t anvisat vissa ytterligare belopp. Sålunda användes för ändamålet, efter beslut av riksdagen, viss del av avkastningen av statens hästavelsfond (senast 49,000 kronor), varjämte Kungl. Maj:t med anlitande av medel från stuteriväsendets fond brukat bevilja ytterligare bidrag åt ifrågavarande föreningar. Sistberörda direkt ur stuteriväsendets fond anvisade bidrag utgjorde under 1932 sammanlagt 24,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag avser, att det belopp, som för nästa budgetår må användas till understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring av hästar, bestämmes av riksdagen med bortseende därvid dock från de medel, som utgå av avkastningen från statens hästavelsfond och varom riksdagen i annat sammanhang meddelar beslut, och att detsamma uppföres med det belopp, vartill utgifterna för ändamålet — avkastningen från hästavelsfonden dock ej medräknad — i verkligheten uppgå. Med hänsyn till utgifterna för ändamålet under innevarande budgetår eller 54,000 kronor har anslagsbeloppet i propositionen för budgetåret 1933/1934 upptagits till sagda belopp, 54,000 kronor.

Skulle besparing uppstå å någon av de i utgiftsberäkningen för hingstdepåernas och stuteriets verksamhet upptagna posterna förutsättes att lantbruksstyrelsen — utom vad angår posten avseende avlöningsförmåner — må äga använda sådan besparing till täckande av brist å annan, för avlöning ej avsedd post. Utöver tillskott av statsmedel för hingstdepåerna och stuteriet, tillhopa 145,135 kronor, har för budgetåret 1933/1934 ansetts böra upptagas dels 6.000 kronor för rese- och traktamentspenningar för personal å lantbruksstyrelsens stuteribyrå samt depåcheferna och dels 30,000 kronor till hingst- och fölinköp, vadan sammanlagda medelsbehovet för hingstdepåernas och stuteriets verksamhet skulle uppgå

till $(145,135 + 6,000 + 30,000 =)$ 181,135 kronor eller avjämnat till 181,000 kronor. Nyss nämnda belopp å 6,000 kronor för reseersättningar förutsättes icke skola få utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas.

Vidkommande hästpremieringen har dels genom av Kungl. Maj:t vidtagna ändringar å gällande hästpremieringsreglemente, dels genom vissa förenklingar med avseende i hästpremieringsnämnds sammansättning och dels genom indragning av det å arvodet till ordförande i sådan nämnd nu utgående dyrtidstillägget beräknats uppkomma en besparing för statsverket av $128,500 + 8,750 + 2,000 = 139,250$ kronor. Det erforderliga anslagsbeloppet utgör sålunda $354,000 - 139,250 = 214,750$ kronor eller i avrundat tal 214,700 kronor.

Såsom ny anslagspost i förevarande anslag till stuteriväsendet har i beräkningen för budgetåret 1933/1934 upptagits ett belopp av 8,000 kronor till demonstrationskurser i hovvård och hovbeslag avsedda att årligen hållas i olika delar av landet, så ordnade att demonstrationerna kunna upprepas på samma ort vart tredje år.

Rörande medelsbehovet för budgetåret 1933/1934 för stuteriväsendet har *departementschefen* först sammanfattat utgifterna för stuteriväsendet, centralledningen oräknad, sålunda:

1) Avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri, förslagsanslag	kronor 47,500
2) Avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri, förslagsanslag	» 96,400
3) Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	» 181,000
4) Hästpremieringen, förslagsanslag	» 214,700
5) Understöd åt hästavel fööreningar och för stamboksföring	» 54,000
6) Demonstration i hovvård och hovbeslag	» 8,000,

utgörande sammanlagt 601,600 kronor.

Därefter har departementschefen anfört följande:

»Under erinran att Kungl. Maj:t hitintills haft befogenhet att efter prövning i vart fall disponera tillgängliga medel å stuteriväsendets fond för tillgodoseende av diverse ändamål, som äro ägnade att främja hästaveln, tillstyrker jag vidare, att ett belopp av 48,400 kronor måtte för nästa budgetår ställas till Kungl. Maj:ts omedelbara förfogande för tillgodoseende av dylika ändamål. De sammanlagda utgifterna för stuteriväsendet för budgetåret 1933/1934 torde alltså böra begränsas till $(601,600 + 48,400 =)$ 650,000 kronor, vartill dock komma de i annat sammanhang behandlade kostnaderna för stuteribyran i lantbruksstyrelsen.

Vid övervägandet av frågan, huruvida utgifterna för stuteriväsendet liksom hittills böra utgå ur stuteriväsendets fond eller bestridas direkt å budgeten, har jag, efter samråd med chefen för finansdepartementet,

funnit övervägande skäl tala för den sist nämnda anordningen. Härigenom skulle vinnas ökad reda och överskådlighet, och riksstaten bleve befriad från en s. k. specialbudget. Jag anser därför, att man så snart detta låter sig göra, exempelvis från och med budgetåret 1934/1935, frångår det nuvarande systemet med en specialbudget för stuteriväsendet. Då en dylik omläggning näppeligen kan ske redan med ingången av nästa budgetår, torde utgifterna för stuteriväsendet — begränsade till 650,000 kronor — även för budgetåret 1933/1934 böra bestridas direkt från stuteriväsendets fond.

Så vitt nu kan bedömas torde stuteriväsendets fond den 1 juli 1933 hava en behållning av i runt tal 100,000 kronor. Därest i enlighet med stuteriöverstyrelsens beräkning under nästa budgetår i totalisatormedel inflyta 800,000 kronor, kommer fonden att under sagda budgetår hava en tillgång av sammanlagt ungefär 900,000 kronor. Då utgifterna för stuteriväsendet, såsom nyss föreslagits, skulle begränsas till 650,000 kronor samt ett belopp av 200,000 kronor i enlighet med inkomstberäkningen i årets statsverksproposition tages i anspråk för allmänna budgetändamål, torde fondens behållning vid utgången av budgetåret 1933/1934 alltså kunna under angivna förutsättningar beräknas till ungefär 50,000 kronor.

Vad angår finansieringen av förenämnda utgifter för stuteriväsendet eller med andra ord medelstillförseln till stuteriväsendets fond, vill jag erinra, att i inkomstberäkningen för budgetåret 1933/1934 titeln »totalisatormedel» liksom för innevarande budgetår upptagits till belopp, motsvarande vad som kan påräknas komma att under budgetåret verkligen inflyta i form av dylika inkomster, eller 800,000 kronor. Med fortsatt tillämpande av principen, att förslagsanslaget till stuteriväsendet bör upptagas till samma belopp som det, vartill totalisatormedlen beräknas komma att under budgetåret inflyta, torde sagda anslag jämväl för nästkommande budgetår böra uppföras till belopp av 800,000 kronor.»

I vad Kungl. Maj:ts förslag under stuteriväsendet innefattar, att det belopp, som bör få utgå till understöd åt hästavelsföreningar för nästa budgetår, fastställes till 54,000 kronor samt att det till Kungl. Maj:ts fria förfogande stående beloppet för samma tid begränsas till 48,400 kronor, anser sig utskottet med hänsyn till nuvarande statsekonomiska svårigheter böra biträda nämnda förslag. I övrigt föranleder förslaget icke någon erinran från utskottets sida i annan mån än i vad angår sättet för bestridande av utgifterna för stuteriväsendet. Skälen för den av departementschefen ifrågasatta förändringen härutinnan synes utskottet icke vara av den betydelse, att de motivera ett frångående av den jämlikt beslut av 1930 års riksdag genomförda ordningen. Utskottet anser sålunda i anslutning till motionerna I: 310 och II: 476 i nu förevarande del, att samtliga utgifter för stuteriväsendet fortfarande böra bestridas av inflytande to-

Utskottet.

totalisatormedel, vilka medel böra ingå till stuteriväsendets fond. Följaktligen böra sålunda under budgetåret 1933/1934 jämväl utgifterna för den tillstyrkta stuteri-byrån i lantbruksstyrelsen bestridas av totalisatormedel. Då dessa senare utgifter torde kunna beräknas till i runt tal 35,000 kronor, kommer tillgodoseendet av stuteriväsendets behov under nästa budgetår att kräva $650,000 + 35,000 = 685,000$ kronor. Inbegripet det belopp av 200,000 kronor av totalisatormedel, som i statsverkspropositionen avsetts för allmänna budgetändamål under nästa budgetår och varemot utskottet med hänsyn till det svåra statsfinansiella läget icke anser sig böra göra någon erinran, skulle för samma år komma att av totalisatormedel tagas i anspråk 885,000 kronor, vadan, då medelstillgången beräknats för samma tid till 900,000 kronor, 15,000 kronor skulle utgöra behållningen till budgetåret 1934/1935.

Kostnadsberäkningar och statförslag.

Utskottet.

Utskottet har under nästföregående avdelning förordat, att utgifterna för stuteriväsendet i dess helhet, sålunda även utgifterna för den tillstyrkta stuteri-byrån i lantbruksstyrelsen, skola finansieras av totalisatormedel. För att undvika upprättande av en särskild stat för stuteri-byrån bör så ordnas, att jämväl kostnaderna för denna byrå, vilka på sätt ovan nämnts i realiteten skola täckas av totalisatormedel, formellt komma att belasta det ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen. I sådant syfte bör av till stuteriväsendets fond inflytande totalisatormedel ett mot de beräknade kostnaderna för stuteri-byrån svarande belopp tillgodoföras berörda förslagsanslag till lantbruksstyrelsen. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att härom närmare förordna. Till vad sålunda anförts torde hänsyn böra tagas vid bestämmande av det belopp, varmed ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen skall i riksstaten uppföras för nästa budgetår. Härtill återkommer utskottet här nedan.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän inom den ordinarie staten för lantbruksstyrelsen beräknas till 183,200 kronor, varjämte till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat avsetts ett beräknat belopp av 53,400 kronor. Härvid har räknats med att å övergångsstat skulle uppföras två byrådirektörer och fyra statskonsulenter. Då enligt utskottets förslag en av ifrågavarande byrådirektörer skulle uppföras å lantbruksstyrelsens ordinarie stat, samt avlöningar till statskonsulenter icke skulle utgå av anslaget till lantbruksstyrelsen, torde den ordinarie staten kunna beräknas till 193,000 kronor och övergångsstaten till 9,500 kronor eller tillhopa 202,500 kronor.

Beträffande den i propositionen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ingår däri bland annat ett belopp av 2,200 kronor för inkallande till överläggningar inom styrelsen av sakkunniga personer i fråga om såväl lantbruks- som hästavelsområdet.

Utskottet anser för sin del det vara av stor vikt, att lantbruksstyrelsen i erforderlig omfattning beredes möjlighet härtill. Då emellertid det av Kungl. Maj:t för sådant ändamål beräknade beloppet synes utskottet väl knappt, vill utskottet i viss anslutning till det i motionerna I: 305 och II: 475 framställda förslaget i förevarande avseende förorda en höjning av ifrågavarande anslagsbelopp till 5,000 kronor. I övrigt har utskottet icke någon erinran att framställa mot beräkning av förevarande anslagspost. Det av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål beräknade anslaget 88,700 kronor torde därför böra bestämmas till $(88,700 + 2,800 =) 91,500$ kronor.

I enlighet med vad utskottet här ovan anfört skulle för lantbruksstyrelsen fastställas följande stater att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934.

Ordinarie stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 193,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 91,500
	Summa kronor 284,500

Övergångsstat.

Avlöning, förslagsanslag kronor 9,500.

Utgifterna för lantbruksstyrelsen efter omorganisationen skulle sålunda uppgå till $(284,500 + 9,500 =) 294,000$ kronor. I enlighet med vad utskottet här ovan anfört bör emellertid ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagas till allenast $(294,000 - 35,000 =) 259,000$ kronor.

I propositionen har äskats ett särskilt extra förslagsanslag å 15,000 kronor till reseersättningar för befattningshavare vid lantbruksstyrelsen, vilket förutsättes icke få utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas. Departementschefen har i samband med uppdragande av huvudlinjerna för det framlagda organisationsförslaget lagt särskilt vikt vid att lantbruksstyrelsens tjänstemän borde beredas tillfälle att genom resor komma i kontakt med det praktiska livet på jordbrukets område, en synpunkt som utskottet också livligt behjärtar. Med hänsyn härtill och i betraktande av de belopp, vartill resekostnaderna enligt lämnade uppgifter under den hittills förflutna delen av innevarande budgetår uppgått, synes utskottet anslaget ifråga knappt tillmätt. Därest anslaget visar sig otillräckligt för tillgodo-seende av det föreliggande behovet, står emellertid möjlighet öppen för lantbruksstyrelsen att hos Kungl. Maj:t utverka att anslaget får överskridas.

Under nionde huvudtiteln är för budgetåret 1932/1933 uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 49,800 kronor till statskonsulenter och deras biträ-

den. Häri ingå bland annat dels en anslagspost å 5,000 kronor till arvoden åt två stipendiater i boskapsskötsel och mejerihushållning, vardera arvodet å 2,500 kronor, samt dels ett förslagsanslag å 10,000 kronor till reseersättningar åt statskonsulenter och stipendiater. Då enligt utskottets förslag statskonsulenten i mejerihushållning skulle uppföras å övergångsstat och stipendiat i mejerihushållning därför ej vidare skulle behöva anställas, kan anslagsposten å 5,000 kronor minskas till 2,500 kronor. Då vidare anslagsposten till reseersättningar icke skulle tagas i anspråk för bestridande av kostnader för resor för den å övergångsstat uppförde statskonsulenten, lärers ifrågavarande anslagspost kunna minskas till 7,000 kronor.

I enlighet härmed och då särskilt anslag för vikariatsersättningar ej torde böra uppföras i staten utan härför erforderligt belopp utgå ur anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän, torde för statskonsulenter m. m. från och med budgetåret 1933/1934 böra gälla följande stater.

Ordinarie stat.

Avlöningar till statskonsulenter, förslagsanslag	kronor 25,900
Arvode till en stipendiat i boskapsskötsel	» 2,500
Reseersättningar åt statskonsulenter och stipendiat, förslagsanslag	» 7,000
	Summa kronor 35,400.

Övergångsstat.

Avlöning, förslagsanslag

..... kronor 8,600.
Anm. Anslagsposten till reseersättningar åt statskonsulenter och stipendiat må icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas.

I anledning av att endast ett biträde skulle vara anställt hos statskonsulenterna, torde beteckningen å det nuvarande anslaget »statskonsulenter och deras biträden» böra ändras till »statskonsulenter m. m.».

I riksstaten för budgetåret 1933/1934 bör sålunda uppföras ett ordinarie förslagsanslag till statskonsulenter m. m. å 44,000 kronor.

Enligt propositionen är den föreslagna organisationen avsedd att träda i tillämpning från och med ingången av nästa budgetår. Med hänsyn till den knappa tid, som på grund av den redan långt framskridna tiden torde komma att stå Kungl. Maj:t till buds för omorganisationens genomförande, anser utskottet ett bemyndigande böra lämnas Kungl. Maj:t att under budgetårets lopp i den mån, som förhållandena sådant möjliggöra, successivt genomföra omorganisationen och därvid med anlitan av förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen för samma budgetår bestrida uppkommande kostnader för uppehållande under tiden i erforderliga delar av lantbruksstyrelsens och stuteriöverstyrelsens nuvarande organisation.

Vissa motionsvis framställda utredningsförslag.

Utskottet övergår slutligen till de i anledning av förevarande proposition väckta motionerna II: 481 och II: 484, innefattande vissa utredningsförslag.

Vidkommande först *motionen II: 481* hemställes däri, att riksdagen med beaktande av i motionen anförda synpunkter ville besluta om skrivelse till Kungl. Maj:t om skyndsamt utredning angående statistiska centralbyråns byrås för jordbruksstatistik införlivande med lantbruksstyrelsen.

Beträffande de skäl som anförts till stöd härför hänvisas till motionen.

Motionären åsyftar med den föreslagna överflyttningen till lantbruksstyrelsen av statistiska centralbyråns jordbruksstatistiska byrå att till en byrå sammanföra i lantbruksstyrelsen förekommande jordbruksekonomiska ärenden med frågor rörande jordbruksstatistiken. Härigenom skulle enligt motionärens mening vinnas, att man inom lantbruksstyrelsen kunde få tillgång till en fortlöpande, förhållandena i varje läge avspeglade jordbruksstatistik, som utgjorde en grundbetingelse för ett rätt bedömande över huvud av lantbruksekonomiska spörsmål.

Onekligen synes utskottet åtskilligt beaktansvärt ligga i den i motionen sålunda framförda tanken. Å andra sidan torde de utredningar, på vilka statsmakterna grundat sitt ställningstagande till sättet för den officiella statistikens anordnande, närmast pekat på en centralisering i möjligaste mån till *ett* ämbetsverk såsom den lämpligaste organisationsformen härutinnan, med hänsyn bland annat till den tillgång dels till för ändamålet kvalificerad personal, dels ock till erforderlig maskinell utrustning, som inom en sådan organisation lättare kunde stå till förfogande för detta speciella arbetes utförande. På grund av dessa förhållanden och då utskottet i varje fall håller före att genom avvägbringande av en önskvärd samverkan mellan vederbörande byråer i lantbruksstyrelsen och statistiska centralbyrån motionens syfte torde kunna nås, har utskottet icke ansett sig böra ifrågasätta någon hänvändelse till Kungl. Maj:t med begäran om den i motionen avsedda utredningen.

Utskottet.

Beträffande *motionen II: 484* har däri hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes verkställa utredning angående inrättande av en särskild fiskeristyrkelse för fiskerinäringen och för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

I motionen hävdas att både lantbrukets och fiskerinäringens intressen skulle i administrativt hänseende bli bättre tillgodosedda, därest fiskeriväsendet erhöle en särskild administration.

Utskottet.

Vissa skäl torde visserligen kunna anföras för att fiskeriväsendet utbrytes från lantbruksstyrelsen för att såsom i motionen avses bilda en fristående fiskeristyreelse. Härutinnan har motionären bland annat hänvisat till de båda under senare år tillkomna under ledning av lantbruksstyrelsens fiskeribyrå stående undersöknings- och försöksanstalterna på saltvattnets och sötvattnets område, förhållanden som utvisade att fiskeribyrån kommit att intaga en alltmer fristående ställning inom lantbruksstyrelsen. Emellertid har med hänsyn till den korta tid, varunder dessa försöksanstalter varit i verksamhet, någon erfarenhet ännu icke kunnat vinnas rörande dessa anstalters inverkan på fiskeriväsendets ledning inom lantbruksstyrelsen. I betraktande därtill av det nuvarande statsfinansiella läget finner sig utskottet icke böra ifrågasätta en utredning, som syftar till en utvidgad organisation på ifrågavarande område. Utskottet kan sålunda icke biträda motionen.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må med bifall i så måtto till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionen I: 309

1) besluta, att antalet ordinarie befattningar i lantbruksstyrelsen skall från och med den 1 juli 1933 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 chef för stuteribyrån, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
4 byråchefer	B 30
1 byrådirektör	B 28
1 byrådirektör	B 26
2 förste byråingenjörer	B 26
1 byråinspektör för mejeriärenden	B 24
1 sekreterare	B 24
1 kassör och bokhållare	B 21
2 notarier	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

Anm. Befattningen såsom byråinspektör för mejeriärenden tillsättes ej, så länge statskonsulent i mejerihushållning finnes upptagen å övergångsstat.

2) besluta, med giltighet från och med den 1 juli 1933, sådan ändring av 5 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, att i 1 mom. första stycket av paragrafen bland där angivna chefsbefattningar uppföres generaldirektören i lantbruksstyrelsen med arvode av 19,000 kronor, att i sagda moments andra stycke införes befattningen såsom chef för stuteribrån i lantbruksstyrelsen med arvode av 12,000 kronor samt att i 2 mom. av paragrafen befattningen såsom chef för stuteriöverstyrelsen uteslutes;

3) besluta, att å övergångsstat för lantbruksstyrelsen skall från och med den 1 juli 1933 vara upptagen en byrådirektörsbefattning i lönegraden B 26;

4) fastställa ovan intagna ordinarie avlöningsstat och övergångsstat för lantbruksstyrelsen att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

5) höja det ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen, nu 225,000 kronor, med 34,000 kronor till 259,000 kronor;

6) till reseersättningar åt befattningshavare vid lantbruksstyrelsen anvisa för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor;

7) besluta, att antalet ordinarie statskonsulenter skall från och med den 1 juli 1933 vara bestämt på följande sätt:

Befattning.	Lönegrad.
1 statskonsulent i boskapsskötsel	B 24
1 statskonsulent i svinskötsel	B 24
1 statskonsulent i får- och getskötsel	B 24;

Anm. Vid inträffande ledighet å någon av de å ordinarie stat uppförda statskonsulentbefattningarna må sådan befattning ej återbesättas med mindre Kungl. Maj:t efter riksdagens medgivande därtill lämnar tillstånd.

8) besluta, att å övergångsstat skall från och med den 1 juli 1933 vara upptagen en statskonsulent i mejerihushållning i lönegraden B 24;

9) fastställa ovan intagna ordinarie stat och övergångsstat för statskonsulenter m. fl. att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

10) att — med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie förslagsanslaget »statskonsulenter och deras bi-

träden» — i riksstaten under nionde huvudtiteln upptaga ett ordinarie förslagsanslag till statskonsulenter m. m. med 44,000 kronor;

11) besluta, att det under samma huvudtitel upptagna ordinarie förslagsanslaget till inspektion över de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, 8,000 kronor, skall ur riksstaten utgå;

12) till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen anvisa för budgetåret 1933/1934 under nionde huvudtiteln ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor;

13) för budgetåret 1933/1934 uppföra ordinarie förslagsanslaget till stuteriväsendet med oförändrat belopp av 800,000 kronor;

14) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som vid genomförande av förberörda organisationsändringar må erfordras;

15) bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1933/1934, i mån som förhållandena sådant möjliggöra, successivt genomföra den tillstyrkta omorganisationen och med anlitande av ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen för samma budgetår bestrida uppkommande kostnader för uppehållande under tiden i erforderliga delar av lantbruksstyrelsens och stuteriöverstyrelsens nuvarande organisation;

B) att motionerna I: 305 och II: 475, I: 306 och II: 474, I: 307 och II: 477, I: 308 och II: 478 samt I: 310 och II: 476, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt, ej må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionen II: 481 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

D) att motionen II: 484 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 maj 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm*, *N. August Nilsson*, *Carl E. Eriksson*, *Granath*, *J. Fritiof Gustafson**, *David Hjalmar Pettersson*, *Elof B. Andersson* och *Henriksson** samt
från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Uddenberg**, *Andersson* i Grimbo, *Olsson* i Rödningsberg, *Björk**, *Liedberg* och *Danielsson**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Sederholm*, *J. Fritiof Gustafson*, *David Hjalmar Pettersson*, *Elof B. Andersson*, *Hedlund* i Häste och *Danielsson*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

I den till riksdagen (sid. 1) — — — upptagas i staten (sid. 37).

Lantbruksstyrelsens organisation.

Å den nuvarande — — — anförts av jordbruksutredningen (sid. 47).

I anslutning till — — — avlöningsreglementet.

Vad därefter angår den nuvarande lantbruksbyrån, är dess arbetsbörda för närvarande alltför betungande och befinner sig därjämte i ständig tillväxt på grund av att statsverksamheten inom jordbruksnäringen alltjämt ökas i omfattning. En reform är därför av behovet påkallad och bör enligt utskottets åsikt inriktas på omedelbart åstadkommande av en organisation, som verkligen är ägnad att fylla de växande uppgifterna. Kungl. Maj:t har i detta hänseende föreslagit en uppdelning på två nya byråer av den nuvarande lantbruksbyrån. Utskottet anser emellertid, att sistnämnda byrås arbetsbörda är så stor och dess uppgifter så olikartade, att en uppdelning på tre nya byråer, i enlighet med vad jordbruksutredningen föreslagit och i de i ämnet väckta motionerna påyrkats, synes väl motiverad. Visserligen möta, såsom departementschefen framhållit, vissa svårigheter vid gränsdragningen mellan de olika byråernas arbetsområden, men undervisningsärendena utgöra dock i viss mån ett för sig avgränsat område och en ytterligare uppdelning torde naturligen kunna ske med utgångspunkt, å ena sidan, från själva jordbruksproduktionen och, å andra sidan, från jordbruksproduktsavsättningen. I varje fall torde några oöverkomliga hinder för en rationell ärendesfördelning icke böra möta. Utskottet tillstyrker därför en uppdelning av den nuvarande lantbruksbyrån å en jordbruksbyrå, en undervisningsbyrå och en lantbruksekonomisk byrå. Hur den närmare fördelningen av ärendena byråerna emellan slutligen bör verkställas, lärer vara en sak, som det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med

Utskottet.

omorganisationens genomförande träffa avgörande om. Detta utskottets förslag medför ingen annan ökning av det personalbehov, Kungl. Maj:t räknat med, än att den av Kungl. Maj:t föreslagna, i lönegraden B 26 placerade byrådirektörsbefattningen för lantbruksekonomiska ärenden å lantbruksbyrån ersättes med en byråchef, placerad i lönegraden B 30, för den lantbruksekonomiska byrån, alldenstund den amanuens- och biträdes-hjälp, som därutöver kan erfordras, torde kunna beredas från övriga till lantbruksstyrelsens förfogande ställda arbetskrafter. Denna byråchefsbe-fattning torde tillsvidare böra upptagas såsom icke-ordinarie befattning. Den förordade ändringen i Kungl. Maj:ts förslag, som medför en mer-kostnad å allenast 1,920 kronor, är enligt utskottets åsikt påkallad för att de lantbruksekonomiska spörsmålen skola vinna det självständiga beaktande, som deras vitala betydelse för jordbruksnäringen motive-rar. I detta avseende vill utskottet särskilt hänvisa till vad i jordbruks-utredningens betänkande anförts. Vad angår personaluppsättningen i övrigt å de tre nya byråerna, föreligger, därest utskottets förslag om bi-behållande av statskonsulenterna i boskapsskötsel, svinskötsel samt får-och getskötsel antages, icke något behov att inrätta en byråinspektörsbe-fattning för husdjursskötsel. Däremot bör, såsom Kungl. Maj:t före-slagit, en byråinspektörsbefattning för mejeriärenden, avsedd att tills-vidare upprätthållas av den nuvarande statskonsulenten i mejeriären-den, inrättas och lämpligen förläggas till den lantbruksekonomiska by-rån, vilken därjämte bör tilldelas en amanuens. Av de båda byrådirek-törsbefattningar, som nu finnas, har utskottet tillstyrkt bibehållande av den särskilda befattningen för trädgårdsärenden. Om den närmare pla-ceringen av denne befattningshavare torde Kungl. Maj:t komma att träffa avgörande i samband med omorganisationens genomförande. Å un-dervisningsbyrån böra, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, nyinrättas en byråchefs- och en byråinspektörsbefattning, vilka båda torde böra upp-föras såsom icke-ordinarie befattningar. I övrigt synes den av Kungl. Maj:t föreslagna personaluppsättningen kunna godtagas även vid en uppdelning på tre byråer. Vad utskottet sålunda föreslagit innebär, att arbetskrafterna i mellangraderna skulle bliva få i förhållande till anta-let byråchefer, en anordning, som departementschefen befarat skola verka mindre lyckligt. Emellertid hava liknande system redan i viss utsträck-ning tillämpats inom statsförvaltningen, till exempel i skolöverstyrelsen. Utskottet har stannat vid att i huvudsak tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna personaluppsättningen med hänsyn till att erfarenhet bör av-vaktas, om och i vad mån ytterligare befattningar i mellanställning kun-na vara erforderliga.

På grund av (sid. 49) — — — till budgetåret 1934/1935 (sid. 54).

Kostnadsberäkningar och statförslag.

Utskottet.

Utskottet har — — — 202,500 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. innebär utskottets förslag först sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag att en icke-ordinarie byrådirektör i lönegraden B 26 skulle utbytas mot en icke-ordinarie byråchef i lönegraden B 30, motsvarande en anslagsökning av i avrundat tal 2,000 kronor. I samma anslagspost ingår ett belopp av 2,200 kronor för inkallande till överläggningar inom styrelsen av sakkunniga personer i fråga om såväl lantbruks- som häst-avelsområdet. Utskottet anser för sin del det vara av stor vikt att lantbruksstyrelsen i erforderlig omfattning beredes möjlighet härtill. Då emellertid det av Kungl. Maj:t för sådant ändamål beräknade beloppet synes utskottet väl knappt, vill utskottet i viss anslutning till det i motionerna I: 305 och II: 475 framställda förslaget i förevarande avseende förorda en höjning av ifrågavarande anslagsbelopp till 5,000 kronor. Det av Kungl. Maj:t för nu ifrågavarande ändamål beräknade beloppet 88,700 kronor torde därför böra ökas med 4,800 kronor till 93,500 kronor.

I enlighet med vad utskottet här ovan anfört skulle för lantbruksstyrelsen fastställas följande stater att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934.

Ordinarie stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 193,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 93,500
	<hr/>
	Summa kronor 286,500.

Övergångsstat.

Avlöning, förslagsanslag kronor 9,500.

Kostnaderna för lantbruksstyrelsen efter omorganisationen skulle sålunda uppgå till sammanlagt 296,000 kronor. I enlighet med vad utskottet här ovan anfört bör emellertid ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen i riksstaten för nästa budgetår böra uppföras med allenast (296,000 — 35,000 =) 261,000 kronor.

I propositionen har (sid. 55) — — — biträda motionen (sid. 58).

Under åberopande av vad utskottet här ovan anfört hemställer utskottet,

a) att riksdagen må, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionen I: 309,

1) — 4) besluta — — — budgetåret 1933/1934; = utskottet,

5) höja det ordinarie förslagsanslaget till lantbruks-

styrelsen, nu 225,000 kronor, med 36,000 kronor till 261,000 kronor;

6)—15) till resersättningar — — — nuvarande organisation; = utskottet,

B)—D) att motionerna — — — riksdagens åtgärd = utskottet.

2) av herrar *Andersson* i Grimbo och *Liedberg*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

I den till riksdagen (sid. 1) — — — *kostnadsberäkningar* och *statförslag* (sid. 9).

Hästavelns centrala ledning.

Ärendena rörande hästaveln — — — den föreslagna överflyttningen (sid. 18).

Utskottet.

Utskottet delar departementschefens uppfattning om vikten av hästavelns förkovran och förbättring samt önskvärdheten av att tillvarataga och än ytterligare utveckla den jordbrukande befolkningens intresse för hästavelsfrågorna ävensom för hästavelsarbetets planmässighet och kontinuitet.

Utskottet anser emellertid, att detta arbetsområdes omfattning och dess speciella karaktär, som av departementschefen vitsordas i samband med förslaget om upprättande av en särskild byrå för stuteriärendena, sammanställt med vad nyss anförts om hästavelns betydelse för jordbruket framförallt med hänsyn till jordbrukets förseende med lämplig dragkraft, i motsats mot vad departementschefen föreslår, utgöra tillräckligt starka skäl för bibehållande av en egen central myndighet för hästaveln och hästärendena, d. v. s. stuteriöverstyrelsens bibehållande. Önskvärdheten av att vid de ärendens behandling, varom här är fråga, sammanföra praktisk erfarenhet med administrativ förfarenhet, synes utskottet *bättre* tillgodoses genom behållande av nuvarande organisation, som visat sig ändamålsenlig och väl fyllt sin uppgift. Härav följer, att utskottet anser *bättre* betingelser förefinnas att erhålla lämpligast möjliga person till chef för stuteriöverstyrelsen — med dess nuvarande arbetsfördelning — än att till byråchef för stuteriärenden kunna förvärva en person, som i sig för enar samtliga de egenskaper och kunskaper, som kunna fordras hos en chef för stuteriöverstyrelsen och en byrådirektör var för sig. Utskottet delar icke departementschefens uppfattning om att detta uteslutande är en lönefråga.

Beträffande den beräknade besparingen vid stuteriöverstyrelsens indragning hyser utskottet samma mening som departementschefen därom, att denna ej bleve av den betydenhet att i och för sig motivera den före-

slagna omorganisationen. I vad departementschefen anført beträffande den förenkling, som vid stuteriöverstyrelsens indragning skulle inträda i den statliga administrationen, kan utskottet icke instämma. Utskottet får anledning återkomma till denna fråga i samband med totalisatormedlens redovisning och disposition.

Utskottet har redan uttalat sin tillfredsställelse med departementschefens uttalande, att väckt fråga om decentralisering från lantbruksstyrelsen av vissa förvaltningsuppgifter synts honom vara förtjänt av beaktande. Utskottet finner detta utgöra ytterligare en anledning att icke nu gå in för en omorganisation av hästavelns centrala ledning, och då utskottet anser de av bland andra lantbruksstyrelsen och stuteriöverstyrelsen anförda betänkligheterna icke mindre än vad motionärerna i motionerna I: 310 och II: 476 anført utgöra vägande skäl mot vad Kungl. Maj:t i fråga om hästavelns centrala ledning föreslagit, kan utskottet icke biträda detta förslag.

Den centrala ledningen av ärenden angående nötkreaturstuberkulos m. m.

Förvaltningen av de — — — upptagas i staten (sid. 37).

Lantbruksstyrelsens organisation.

Å den nuvarande (sid. 37) — — — anförts av jordbruksutredningen (sid. 47).

Utskottet har här ovan förordat stuteriöverstyrelsens bibehållande. På grund härav förfaller Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en stuteri-byrå i lantbruksstyrelsen. Av de utav Kungl. Maj:t upptagna ordinarie befattningarna i lantbruksstyrelsen böra sålunda uteslutas chefsbefattningen å stuteri-byrån, en notariebefattning (B 21) och en kontorsbiträdesbefattning (B 4).

Utskottet.

Vad därefter angår den nuvarande lantbruksbyrån, är dess arbetsbörda för närvarande alltför betungande och befinner sig därjämte i ständig tillväxt på grund av att statsverksamheten inom jordbruksnäringen alltjämt ökas i omfattning. En reform är därför av behovet påkallad och bör enligt utskottets åsikt inriktas på omedelbart åstadkommande av en organisation, som verkligen är ägnad att fylla de växande uppgifterna. Kungl. Maj:t har i detta hänseende föreslagit en uppdelning på två nya byråer av den nuvarande lantbruksbyrån. Utskottet anser emellertid, att sistnämnda byrås arbetsbörda är så stor och dess uppgifter så olikartade, att en uppdelning på tre nya byråer, i enlighet med vad jordbruksutredningen föreslagit och i de i ämnet väckta motionerna påyrkats, synes väl motiverad. Visserligen möta, såsom departementschefen framhållit, vissa svårigheter vid gränsdragningen mellan de olika byråernas arbetsområden, men undervisningsärendena utgöra dock i viss mån ett för sig avgränsat

område och en ytterligare uppdelning torde naturligen kunna ske med utgångspunkt, å ena sidan, från själva jordbruksproduktionen och, å andra sidan, från jordbruksproduktavsättningen. I varje fall torde några oöverkomliga hinder för en rationell ärendesfördelning icke böra möta. Utskottet tillstyrker därför en uppdelning av den nuvarande lantbruksbyrån å en jordbruksbyrå, en undervisningsbyrå och en lantbruksekonomisk byrå. Hur den närmare fördelningen av ärendena byråerna emellan slutligen bör verkställas, lärer vara en sak, som det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med omorganisationens genomförande träffa avgörande om. Detta utskottets förslag medför ingen annan ökning av det personalbehov, Kungl. Maj:t räknat med, än att den av Kungl. Maj:t föreslagna i lönegraden B 26 placerade byrådirektörsbefattningen för lantbruksekonomiska ärenden å lantbruksbyrån ersättes med en byråchef, placerad i lönegraden B 30, för den lantbruksekonomiska byrån, alldenstund den amanuens- och biträdeshjälps, som därutöver kan erfordras, torde kunna beredas från övriga till lantbruksstyrelsens förfogande ställda arbetskrafter. Denna byråchefsbefattning torde tillsvidare böra upptagas såsom icke-ordinarie befattning. Den förordade ändringen i Kungl. Maj:ts förslag, som medför en merkostnad å allenast 1,920 kronor, är enligt utskottets åsikt påkallad för att de lantbruksekonomiska spörsmålen skola vinna det självständiga beaktande, som deras vitala betydelse för jordbruksnäringen motiverar. I detta avseende vill utskottet särskilt hänvisa till vad i jordbruksutredningens betänkande anförts. Vad angår personaluppsättningen i övrigt å de tre nya byråerna, föreligger, därest utskottets förslag om bibehållande av statskonsulenterna i boskapsskötsel, svinskötsel samt får- och getskötsel antages, icke något behov att inrätta en byråinspektörsbefattning för husdjursskötsel. Däremot bör, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, en byråinspektörsbefattning för mejeriärenden, avsedd att tillsvidare upprätthållas av den nuvarande statskonsulenten i mejeriärenden, inrättas och lämpligen förläggas till den lantbruksekonomiska byrån, vilken därjämte bör tilldelas en amanuens. Av de båda byrådirektörsbefattningar, som nu finnas, har utskottet tillstyrkt bibehållande av den särskilda befattningen för trädgårdsärenden. Om den närmare placeringen av denne befattningshavare torde Kungl. Maj:t komma att träffa avgörande i samband med omorganisationens genomförande. Å undervisningsbyrån böra, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, nyinrättas en byråchefsoch en byråinspektörsbefattning, vilka båda torde böra uppföras såsom icke-ordinarie befattningar. I övrigt synes den av Kungl. Maj:t föreslagna personaluppsättningen kunna godtagas även vid en uppdelning på tre byråer. Vad utskottet sålunda föreslagit innebär, att arbetskrafterna i mellangraderna skulle bliva få i förhållande till antalet byråchefer, en anordning, som departementschefen befarat skola verka mindre lyckligt. Emellertid hava liknande system redan i viss utsträckning tillämpats inom statsförvaltningen, till exempel i skolöverstyrelsen. Utskottet har stan-

nat vid att i huvudsak tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna personaluppsättningen med hänsyn till att erfarenhet bör avvaktas, om och i vad mån ytterligare befattningar i mellanställning kunna vara erforderliga.

På grund av (sid. 49) — — — i denna del (sid. 50).

Stuteriväsendet.

Till stuteriväsendet är (sid. 50) — — — av 800,000 kronor» (sid. 53).

Då utskottet förordat ett bibehållande av stuteriöverstyrelsen, bör för styrelsen beräknas motsvarande utgift som för innevarande budgetår, eller 42,100 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förslag innefattar i övrigt bland annat, att det belopp, som bör få utgå till understöd åt hästavelsföreningar för nästa budgetår, fastställs till 54,000 kronor samt att det till Kungl. Maj:ts fria förfogande stående beloppet för samma tid begränsas till 48,400 kronor. Härjämte har departementschefen uttalat sig för att utgifterna för stuteriväsendet i dess helhet från och med budgetåret 1934/1935 böra bestridas direkt å budgeten. Utskottet håller för sin del före att — på sätt i motionerna I: 310 och II: 476 framhållits — någon begränsning ej bör ske i Kungl. Maj:ts för närvarande fria dispositionsrätt i nu ifrågavarande avseende. Utskottet kan icke heller finna att de av departementschefen anförda skälen för en förändring med avseende å totalisatormedlens redovisning böra tillmätas någon avgörande betydelse och anser sålunda, att kostnaderna för stuteriväsendet i dess helhet allt fortfarande böra jämlikt den av 1930 års riksdag genomförda ordningen utgå av totalisatormedel, vilka medel böra ingå till stuteriväsendets fond. Tillgodoseendet av stuteriväsendets behov under nästa budgetår kommer därför att kräva $650,000 + 42,100 = 692,100$ kronor. Inbegripet det belopp av 200,000 kronor av totalisatormedel, som i statsverkspropositionen avsetts för allmänna budgetändamål under nästa budgetår och varemot utskottet med hänsyn till det svåra statsfinansiella läget icke anser sig böra göra någon erinran, skulle för samma år komma att av totalisatormedel tagas i anspråk i avrundat tal 892,000 kronor, vadan, då medelstillgången beräknats för samma tid till 900,000 kronor, 8,000 kronor skulle utgöra behållningen till budgetåret 1934/1935.

Kostnadsberäkningar och stafförslag.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän inom den ordinarie staten för lantbruksstyrelsen beräknas till 183,200 kronor, varjämte till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat avsetts ett beräknat belopp av 53,400 kronor. Härvid har räknats med att å ordinarie stat skulle uppföras följande till den föreslagna stuteribyrån hörande befattningshavare, nämligen en byråchefs befattning (arvode 12,000 kronor), en notariebefattning (B 21) och en kontorsbiträdes-

Utskottet.

befattning (B 4). Vidare skulle å övergångsstat upptagas två byrådirektörer och fyra statskonsulenter. Då enligt utskottets förslag stuteriöverstyrelsen skulle bibehållas samt vidare en av ifrågavarande byrådirektörer skulle uppföras å lantbruksstyrelsens ordinarie stat, och avlöningar till statskonsulenter icke skulle utgå av anslaget till lantbruksstyrelsen, torde den ordinarie staten kunna beräknas till 170,000 kronor och övergångsstaten till 9,500 eller tillhoppa 179,500 kronor.

Beträffande den i propositionen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. innebär utskottets förslag först sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag att en icke-ordinarie byrådirektör i lönegraden B 26 skulle utbytas mot en icke-ordinarie byråchef i lönegraden B 30, motsvarande en anslagsökning av i avrundat tal 2,000 kronor. I samma anslagspost ingår ett belopp av 2,200 kronor för inkallande till överläggningar inom styrelsen av sakkunniga personer i fråga om såväl lantbruks- som hästavelsområdet. Utskottet anser för sin del det vara av stor vikt, att lantbruksstyrelsen i erforderlig omfattning beredes möjlighet härtill. Då emellertid det av Kungl. Maj:t för sådant ändamål beräknade beloppet synes utskottet väl knappt, vill utskottet i viss anslutning till det i motionerna I: 305 och II: 475 framställda förslaget i förevarande avseende förorda en höjning av ifrågavarande anslagsbelopp till 5,000 kronor. Då vidare i av Kungl. Maj:t för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare beräknade erforderliga utgifter ingår ett belopp å 4,000 kronor för extra biträdes hjälp å den av Kungl. Maj:t föreslagna stuteribyran, torde nu ifrågavarande anslagspost böra bestämmas till $(88,700 + 4,800 - 4,000 =) 89,500$ kronor.

I enlighet med vad utskottet här ovan anfört skulle för lantbruksstyrelsen fastställas följande stater att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934.

Ordinarie stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 170,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	» 89,500
	Summa kronor 259,500

Övergångsstat.

Avlöning, förslagsanslag kronor 9,500.

Utgifterna för lantbruksstyrelsen efter omorganisationen skulle sålunda uppgå till $(259,500 + 9,500 =) 269,000$ kronor, med vilket belopp ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen sålunda torde böra uppföras.

I propositionen har (sid. 55) — — — å 44,000 kronor (sid. 56).

Enligt propositionen är — — — under tiden av lantbruksstyrelsens nuvarande organisation.

Vissa motionsvis framställda utredningsförslag.

Utskottet övergår slutligen (sid. 57) — — — biträda motionen (sid. 58).
Under återopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med bifall till motionerna I: 310 och II: 476 samt med avslag å motionen I: 309

1) besluta, att antalet ordinarie befattningar i lantbruksstyrelsen skall från och med den 1 juli 1933 vara bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlösningsreglementet	—
4 byråchefer	B 30
1 byrådirektör	B 28
1 byrådirektör	B 26
2 förste byråingenjörer	B 26
1 byråinspektör för mejeriärenden	B 24
1 sekreterare	B 24
1 kassör och bokhållare	B 21
1 notarie	B 21
3 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
3 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

Anm. Befattningen såsom byråinspektör för mejeriärenden tillsättes ej, så länge statskonsulent i mejerihushållning finnes upptagen å övergångsstat.

2) besluta — — — med arvode av 19,000 kronor;

3)—4) besluta — — — budgetåret 1933/1934;

5) höja det ordinarie förslagsanslaget till lantbruksstyrelsen, nu 225,000 kronor, med 44,000 kronor till 269,000 kronor;

6)—14) till reseersättningar åt — — — må erfordras;

15) bemyndiga Kungl. Maj:t — — — under tiden av lantbruksstyrelsens nuvarande organisation;

B) att motionerna I: 305 och II: 475, I: 306 och II: 474, I: 307 och II: 477 samt I: 308 och II: 478, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet här ovan anført och hemställt, ej må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C)—D) att motionen — — — riksdagens åtgärd.